

Centralna banka Republike Kosovo
Finansijski izveštaji
na dan i za godinu koja se završila 31. decembra 2024.
uz Izveštaj nezavisnog revizora

Sadržaj	Strana
Izveštaj nezavisnog revizora	2
Izveštaj o finansijskoj poziciji	4
Izveštaj o dobitku ili gubitku i ostalim sveobuhvatnim prihodima	5
Izveštaj o promenama na kapitalu	6
Izveštaj o novčanim tokovima	7
Napomene o finansijskim izveštajima	8 - 58

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Odboru Centralne Banke Republike Kosovo

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izveštaja Centralne Banke Republike Kosovo ("CBK" ili "Centralna Banka"), koji obuhvataju izveštaj o finansijskoj poziciji na dan 31. decembar 2024. godine i izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o novčanim tokovima za godinu koja se završava na navedeni datum i napomene uz finansijske izveštaje, uključujući materijalne računovodstvene politike.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski izveštaji fer prikazuju, u svim materijalnim značajnim aspektima finansijsko stanje CBK na dan 31. decembra 2024. godine, i rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu koja je završila na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (MSFI).

Osnova za mišljenje

Obavili smo reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima (MRS). Naše odgovornosti, u skladu sa navedenim standardima su opisane u ovom izveštaju u odeljku o revizorskim odgovornostima za reviziju finansijskih izveštaja. Mi smo nezavisni od CBK u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom) kao i u skladu sa etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izveštaja CBK i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu sa tim zahtevima. Verujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dovoljni i primereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Ostala pitanja

Finansijske izveštaje CBK za godinu koja je završila 31. decembra 2023. godine revidirao je drugi revizor koji je izrazio nemodifikovano mišljenje o tim finansijskim izveštajima 22. maja 2024. godine.

Odgovornosti rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za finansijske izveštaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i fer prezentaciju finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja i za one interne kontrole za koje rukovodstvo odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja finansijskih izveštaja, a koji su bez značajnog pogrešnog prikaza usled prevare ili greške.

U sastavljanju finansijskih izveštaja, rukovodstvo je odgovorno za procenjivanje sposobnosti CBK da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, i za objavljivanje, ako je primenivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskom neograničenju poslovanja.

Lica zadužena za upravljanje su odgovorna za nadzor procesa finansijskog izveštavanja CBK.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izveštaja

Naši su ciljevi steći razumno uverenje o tome jesu li finansijski izveštaji kao celina bez značajnog pogrešnog prikaza usled prevare ili greške, i izdati revizorski izveštaj koji uključuje naše mišljenje. Razumno uverenje je viši nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRS uvek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usled prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbiru, utiču na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu tih finansijskih izveštaja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izveštaja (nastavak)

Kao deo revizije u skladu sa Standardima revizije primenljivim u Republici Srbiji, mi primenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Isto tako, mi:

- Vršimo identifikaciju i procenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izveštajima nastalih usled prevarne radnje ili greške, osmišljavanje i obavljanje revizorskih postupaka koji su prikladni za te rizike, i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizorskih dokaza da obezbede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da ne budu identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat prevarne radnje veći je u odnosu na iskaze nastale usled greške, zato što prevarna radnja može da uključuje udruživanje, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole.
- Stičemo razumevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizorskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema interne kontrole Banke.
- Vršimo procenu primenjenih računovodstvenih politika i u kojoj meri su razumne računovodstvene procene i povezana obelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizorskih dokaza, da li postoji materijalna neizvesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvesnost, dužni smo da u svom izveštaju skrenemo pažnju na povezano obelodanjivanja u finansijskim izveštajima ili, ako takva obelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci zasnivaju se na revizorskim dokazima prikupljenim do datuma izveštaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posledicu imati da entitet prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih izveštaja, uključujući obelodanjivanja, i da li su u finansijskim izveštajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Mi komuniciramo s licima zaduženim za upravljanje u vezi sa, između ostalog, planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizorskim nalazima, uključujući i nalaze u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Durim Cena,
Angažovani Partner

BDO Kosova L.L.C.
Str. Ukshin Hoti, C4/3, Ent. A, 2 sprat,
10 000 Pristina, Kosovo

4. juna 2025. godine.

Centralna Banka Republike Kosovo
Izveštaj o finansijskoj poziciji
Na dan 31. decembar 2024. godine

<i>U hiljadama evra</i>	Napomena	2024	2023
Aktiva			
Obrtna sredstva			
Gotovina	7	77,017	101,932
Tekući računi u stranim bankama	8	147,633	426,077
Hartije od vrednosti (trezorski zapisi i Obveznice)	9	192,364	383,879
Plasmani na tržištu novca	10	506,806	205,252
Sredstva vezana za MMF-om	11	154,934	153,831
Ostala sredstva	14	2,673	2,476
Ukupna obrtna sredstva		1,081,427	1,273,447
Dugotrajna imovina			
Hartije od vrednosti (Obveznice)	10	539,730	333,935
Sredstva vezana za MMF-om	11	25,255	24,430
Nekretnine i oprema	12	4,179	4,276
Nematerijalna sredstva	13	836	896
Ukupno dugoročna imovina		570,000	363,537
Ukupna aktiva		1,651,427	1,636,984
Obaveze			
Tekuće obaveze			
Obaveze prema komercijalnim bankama	15	656,260	590,622
Obaveze prema računima povezanim sa MMF-om	16	1,135	1,297
Obaveze prema vladinim institucijama	17	575,251	511,903
Obaveze prema javnim i komercijalnim institucijama	18	104,611	240,202
Zaduživanje/a	19	228	222
Ostale obaveze	20	2,042	8,362
Ukupno tekuće obaveze		1,339,527	1,352,608
Dugoročne obaveze			
Obaveze prema računima povezanim sa MMF-om	16	189,420	182,920
Zaduživanje/a	19	1,256	1,440
Ostale obaveze	20	827	860
Ukupno dugoročne obaveze		191,503	185,220
Ukupno obaveze		1,531,030	1,537,828
Kapital i rezerve			
Autorizovani kapital	21	30,000	30,000
Fond rezervi	21a	56,997	39,507
Rezerve od revalorizacije	21a, 29	1,783	2,018
Zadržani zarada		31,617	27,631
Ukupno kapital i rezerve		120,397	99,156
Ukupno obaveze, kapital i rezerve		1,651,427	1,636,984

Ovi finansijski izveštaji su odobreni od strane organa za donošenje odluka¹ Centralne banke Republike Kosovo dana 24 april 2025 godine i potpisani su od strane:

Ahmet Ismaili
Guverner

Faton Ahmetaj
Direktor,
Odeljenje finansija

Priložene napomene od 1 do 33 su sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

¹ Prema članu 34. i 59. Zakona br. 03/L -209 o Centralnoj banci Republike Kosovo.

Centralna Banka Republike Kosovo
Izveštaj o dobiti ili gubitku i ostalim sveobuhvatnim prihodima
Na dan 31. decembra 2024. godine

<i>U hiljadama evra</i>	Napomena	2024	2023
Prihodi od kamata			
Prihodi od kamata		45,149	34,526
Rashodi od kamata		(17,922)	(9,350)
Neto prihodi od kamata	22	27,227	25,176
Prihodi od naknada i provizija			
Prihodi od naknada i provizija		4,716	4,140
Rashodi od naknada i provizija		(1,221)	(1,274)
Neto prihodi od naknada i provizija	23	3,495	2,866
Prihodi od regulatornih aktivnosti i ostali operativni prihodi			
Prihodi od regulatorne aktivnosti	24	8,722	7,849
Prihodi od garantova	20, 25	50	81
Ostali operativni prihodi	26	22	19
Dobitak / (gubitak) od razmene valuta	29	783	(182)
Operativni prihodi		40,299	35,809
Administrativni (operativni) troškovi			
Troškovi osoblja	27	(6,036)	(5,588)
Obezvređivanje i amortizacija	12,13	(890)	(840)
Opšti i administrativni troškovi	28	(1,663)	(1,697)
Administrativni (operativni) troškovi		(8,589)	(8,125)
		31,710	27,684
Finansijski rezultat pre očekivanja za kreditne gubitke			
Rezervisanja za očekivane kreditne gubitke, neto povećanje/(smanjenje)	4	(93)	(53)
Godišnja dobit		31,617	27,631
Ostali sveobuhvatni prihodi		-	-
Ukupni sveobuhvatni prihodi za godinu		31,617	27,631

Priložene napomene od 1 do 33 sastavni su deo ovih finansijskih izveštaja

Centralna Banka Republike Kosovo
Izveštaj o promenama na kaitalu
Za godinu završenu 31. decembra 2024. godine

<i>U hiljadama</i>	Kapital	Rezervni fond	Rezerve revalorizacije	Zadržane zarade	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2023.	30,000	31,444	1,529	8,552	71,525
Transfer u rezervni fond	-	8,063	489	(8,552)	-
Ukupne transakcije propisane zakonom	-	8,063	489	(8,552)	-
Dobit za godinu	-	-	-	27,631	27,631
Ostali sveobuhvatni prihodi	-	-	-	-	-
Ukupni sveobuhvatni prihodi za godinu	-	-	-	27,631	27,631
Stanje na dan 31. decembra 2023.	30,000	39,507	2,018	27,631	99,156
Stanje na dan 1. januara 2024.	30,000	39,507	2,018	27,631	99,156
Transfer u rezervni fond	-	17,490	(235)	(17,255)	-
Transfer u Trezor – Ministarstvo Finansija	-	-	-	(10,376)	(10,376)
Ukupne transakcije propisane zakonom	-	17,490	(235)	(27,631)	(10,376)
Dobit za godinu	-	-	-	31,617	31,617
Ostali sveobuhvatni prihodi	-	-	-	-	-
Ukupni sveobuhvatni prihodi za godinu	-	-	-	31,617	31,617
Stanje na dan 31. decembra 2024.	30,000	56,997	1,783	31,617	120,397

Priložene napomene od 1 do 33 sastavni su deo ovih finansijskih izveštaja

Centralna Banka Republike Kosovo
Izveštaj o novčanim tokovima
Za godinu završenu 31. decembra 2024.

<i>U hiljadama evra</i>	Napomena	2024	2023
Protok novca od operativnih aktivnosti			
Godišnja dobit		31,617	27,631
Regulisanja za:			
Obezbjeđivanje	12	632	555
Amortizaciju	13	258	286
Prihode od grantova	25	(50)	(81)
Rezervisanja za očekivane kreditne gubitke	4	93	53
Neto dobit / gubitak od kursa razmene	29	(783)	182
Prihodi od kamata	22	(45,149)	(34,526)
Rashodi od kamata	22	17,922	9,350
		4,540	3,450
Promene u trezorskim zapisima i vladinim obveznicama		(4,378)	(51,881)
Promene na plasmanima na tržištu novca		(201,000)	75,105
Promene aktive povezane sa MMF		(7,513)	131,205
Promene u ostaloj aktivi		(170)	240
Promene u obavezama prema komercijalnim bankama		65,622	(3,659)
Promene u obavezama prema računima vezanim za MMF-om		937	(128,345)
Promene u obavezama prema vladinim institucijama		62,926	(73,880)
Promene u obavezama prema javnim i komercijalnim institucijama		(135,587)	109,064
Promene u ostalim obavezama		(6,304)	6,813
		(220,927)	68,112
Primljene kamate		44,869	33,718
Plaćene kamate		(17,712)	(9,259)
Neto novac ostvaren iz/(korišćen u) operativnim aktivnostima		(193,770)	92,571
Protok novca od investicionih aktivnosti			
Kupovina opreme	12	(428)	(632)
Kupovina nematerijalne imovine	13	(198)	(139)
Neto novac iskorišćen za investicione aktivnosti		(626)	(771)
Protok novca od investicionih aktivnosti			
Ponovne otplate za zaduživanje	19	(224)	(224)
Naplaćivanja od grantova	20	15	45
Neto novac generisan od investicionih aktivnosti		(209)	(179)
Neto povećanje/(smanjenje) gotovine i njenih ekvivalenata		(194,605)	91,621
Efekti i kursit të këmbimit (në para dhe ekuivalentet e saj)		1,392	(189)
Novac i njeni ekvivalenti na dan 1. januara		732,056	640,624
Novac i njeni ekvivalenti na dan 31. decembra	30	538,843	732,056

Priložene napomene 1 do 33 sastavni su deo ovih finansijskih izveštaja finansiare

Centralna Banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja se završila 31. decembra 2024.

(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

1. Subjekt koji izveštava

Centralna banka Republike Kosovo (u daljem tekstu "CBK" ili "Centralna banka"), naslednik Centralne bankarske vlasti Kosova, je nezavisno pravno lice sa punim ovlašćenjima kao pravno lice prema zakonu koji se primenjuje u Republici Kosovo. CBK je zasoban javni subjekat koji ima ovlašćenje da izdaje dozvole, nadgleda i reguliše finansijske institucije u Republici Kosovo. Banka deluje u skladu sa Zakonom br. 03/L-209 o Centralnoj banci Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon o CBK-u). Shodno ovom zakonu, glavni ciljevi CBK-a su:

- podsticati i održavati stabilan finansijski sistem, uključujući siguran, zdrav i efikasan sistem plaćanja.
- doprineti postizanju i održavanju stabilnosti domaćih cena.
- podržati opštu ekonomsku politiku Vlade.

Kao što je opisano u zakonu, CBK mora da deluje u skladu sa načelima otvorenog tržišta sa slobodnom konkurencijom, favorizujući efikasnu alokaciju resursa.

CBK posluje iz svojih kancelarija lociranih u Prištini. Registrovana adresa kancelarije CBK je sledeća:

Ul. Garibaldi br. 33
Priština, Kosovo.

Odbor Centralne banke, Izvršni odbor i guverner (organi odlučivanja)

Organi CBK-a koji donose odluke su Odbor Centralne banke, Izvršni odbor i guverner. U skladu sa članom 34. stav 2., kao i privremenom odredbom člana 79. stav 2. Zakona o CBK, Odbor Centralne banke sastoji se od četiri neizvršna člana i Guvernera i zadužen je za nadzor nad sprovođenjem politika i nadzor administracije i poslovanja CBK-a.

Na dan 31. decembra 2024. godine Odbor Centralne banke sastojao se od sledećih članova:

- Bashkim Nurboja – Predsednik Odbora (neizvršni član)
- Ahmet Ismaili – Guverner
- Nora Latifi Jashari – član (neizvršni)
- Nexhat Kryeziu - član (neizvršni)
- Arta Hoxha - član (neizvršni)

Dok se Odbor Centralne banke na dan 31. decembra 2023. godine sastojao od sledećih članova:

- Bashkim Nurboja – Predsednik Odbora (neizvršni član)
- Ahmet Ismaili – Guverner
- Nora Latifi Jashari – član (neizvršni)
- Nexhat Kryeziu - član (neizvršni)
- Arta Hoxha - član (neizvršni)

Od 5. februara 2023. godine za predsednika Odbora izabran je g. Bashkim Nurboja, nakon isteka mandata g. Mrasorija (bivšeg Predsednika Odbora CBK-a). Odbor CBK-a je 29. marta 2023. godine pa do maja 2023. godine, na osnovu člana 46. Zakona o CBK-u, dobio ovlašćenja Izvršnog odbora u skladu sa definicijama ovog člana. U avgustu 2023. godine izabrani su novi organi Izvršnog odbora i članovi odbora CBK-a su se vratili na svoja odgovarajuća imenovanja kao članovi Odbora CBK-a. Od avgusta 2023. godine, smatra se da je CBK imala funkcionalna oba organa za donošenje odluka.

1. Subjekt koji izveštava (nastavak)

Definicije člana 46. Zakona o CBK-u:

“Član 46 – Nedostatak ili relativno dugoročna nemogućnost delovanja Izvršnog odbora:

1. U slučaju izvanrednih okolnosti i ukoliko su svi članovi Izvršnog odbora odsutni ili nisu u stanju da deluju, pozicija Guvernera će biti privremeno preuzeta od Predsednika Odbora Centralne banke. Dva (2) najstarija i dostupna ne-izvršna člana Odbora Centralne Banke će privremeno preuzeti kancelarije Zamenika guvernera.
2. U slučaju da odsutnost ili nemogućnost rada svih članova Izvršnog odbora nastavi da traje za period od (3) meseca, slobodna mesta će se objaviti i procedure za imenovanje sprovoditi prema članu 38. ovog zakona.”

Izvršni odbor je odgovoran za sprovođenje politika CBK-a i njegove operacije. Izvršni odbor 31. decembra 2024. godine čine Guverner, koji je predsedavajući, i tri Zamenika guvernera, dok su 31. decembra 2023. godine Izvršni odbor činili Guverner i jedan Zamenik guvernera (dva slobodna mesta kao zamenici guvernera), dok su takođe 1. januara 2023. godine Izvršni odbor činili Guverner i jedan vršilac dužnosti Zamenika guvernera.

2. Osnova pripreme

a) Izjava o usklađenosti

Finansijski izveštaji su pripremljeni u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja ("MSFI"). Stavke se zaokružuju na najbliži ceo broj (1000), u nekim slučajevima može doći do neslaganja (+/-) oko te vrednosti kao rezultat ovog zaokruživanja vrednosti.

b) Osnova merenja

Finansijski izveštaji pripremljeni su na osnovu merenja utvrđenih MSFI-jem za svaku aktivu, obaveze, prihod i rashod. Osnove za merenje detaljnije su otkrivene u računovodstvenim politikama u Napomeni 3 u nastavku.

c) Funkcionalna valuta i valuta prezentacije

Ovi finansijski izveštaji su predstavljeni u evrima ("EUR"), koji su funkcionalna valuta CBK, osim ako nije drugačije navedeno. Ako nije drugačije navedeno, predstavljeni finansijski podaci zaokruženi su na najbližu hiljadu.

d) Upotreba procena i rasuđivanja

Priprema finansijskih izveštaja zahteva od menadžmenta da vrši procene i pretpostavke koje utiču na primenu politika i prijavljene iznose aktive, obaveza, prihoda i rashoda. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od onih koji su procenjeni.

Procene i pretpostavke pregledavaju se kontinuirano. Pregledavanja računovodstvenih procena priznaju se u periodu u kojem se revidira i u budućim periodima ako utiču na njih. Informacije o važnim oblastima neizvesnosti procene i kritičnim odlukama u primeni računovodstvenih politika sa najznačajnijim uticajem na iznose priznate u finansijskim izveštajima opisane su u Napomeni 5 u nastavku.

Računovodstvene politike navedene u nastavku dosledno su primenjene na sve periode predstavljene u ovim finansijskim izveštajima.

e) Okolnosti o toku operativnih aktivnosti Centralne banke u 2024. godini

U 2024. godini inflacija ostaje izazov za većinu globalnih ekonomija, ali je njen trend ublažen u poređenju sa 2023. godinom, koji je karakterisao značajniji rast cena. Inflacija tokom 2023. godine bila je rezultat kombinacije domaćih i međunarodnih faktora, uglavnom od kontinuiranih uticaja od nastavka rata u Ukrajini i rasta cena energije. U međuvremenu, 2024. godine, inflacija je počela da pokazuje trend stabilizacije, imajući umereniji uticaj na glavne ekonomije.

Što se tiče operativne aktivnosti Centralne banke (CBK), uticaj inflacije u 2024. godini bio je relativno ograničen. Međutim, s druge strane, kamatne stope su doživele značajan porast tokom 2024. godine. Međutim, vrednost finansijske imovine CBK-a nije direktno pogođena povećanjem kamatnih stopa, zbog prirode portfolija finansijskih instrumenata. U 2024. godini, uticaj rastućih kamatnih stopa i jačanje evra pozitivno su uticali na prihode i rashode od kamata, doprinoseći povećanju neto prihoda od kamata. Ovaj trend je pomogao u stabilizaciji finansijskih pozicija Centralne banke Kine i održavanju finansijske održivosti.

Još jedan faktor koji je bio u fokusu tokom 2024. godine bila je procena uticaja globalne situacije, posebno efekat rata u Ukrajini i tenzije i ratovi na Bliskom istoku, kao i jačanje međunarodnih sankcija protiv Ruske Federacije. Iako su ovi sukobi i dalje aktivni, nije bilo većih uticaja na aktivnosti CBK tokom perioda izveštavanja. Ipak, CBK nastavlja pažljivo da prati razvoj događaja i ostaje budna zbog mogućih efekata koje ovi događaji mogu imati na ekonomsku i finansijsku stabilnost zemlje.

3. Značajne računovodstvene politike

a) Transakcije u stranoj valuti

Transakcije u stranoj valuti preračunavaju se u funkcionalnu valutu po kursu važećem na datum transakcija. Monetarna aktiva i pasiva denominirane u stranim valutama na datum izveštavanja preračunavaju se u funkcionalnu valutu po kursu tog datuma. Devizni dobitak ili gubitak na novčanim stavkama je razlika između amortizovanih troškova u funkcionalnoj valuti na početku perioda, usklađenih sa efektivnim kamatama i plaćanjima tokom perioda, i amortizovanih troškova u stranoj valuti preračunatih po kursu na dan završetka perioda. Nenovčana aktiva i obaveze denominirane u stranim valutama koje se mere po fer vrednosti preračunavaju se u funkcionalnu valutu po kursu na dan utvrđivanja fer vrednosti. Devizne razlike nastale preračunavanjem priznaju se kao dobitak ili gubitak.

b) Prihodi i rashodi od kamata

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se kao dobit ili gubitak na osnovu metode efektivne kamate. Efektivna kamatna stopa je stopa koja umanjuje procenjene buduće gotovinske isplate i primanja tokom očekivanog veka trajanja finansijske aktive ili pasive (ili, gde je to prikladno, na kraći period) do knjigovodstvene vrednosti finansijske aktive ili pasive. Efektivna kamatna stopa utvrđuje se prilikom početnog priznavanja finansijske aktive ili pasive i ne revidira se naknadno.

Obračun efektivne kamatne stope uključuje sve provizije i plaćene iznose ili prihvaćene transakcijske troškove i popuste ili premije koji su sastavni deo efektivne kamatne stope.

Transakcijski troškovi uključuju dodatne troškove koji se direktno terete za kupovinu, izdavanje ili otuđenje imovine ili finansijske obaveze. Prihodi i rashodi od kamata prikazani kao dobit ili gubitak uključuju kamatu na finansijsku imovinu ili obaveze po amortizovanoj vrednosti na osnovu efektivne kamate.

c) Naknade i provizije

Prihodi i rashodi od naknada i provizija, koji su sastavni deo efektivne kamatne stope za finansijski instrument ili obavezu, uključuju se u merenje efektivne kamatne stope.

Ostali prihodi od provizija i naknada, uključujući transakcione naknade za operativne račune, transfer sredstava i naknade za licenciranje, priznaju se kada su povezane usluge izvršene. Ostali troškovi provizija i naknada uglavnom se odnose na naknade za transakcije i usluge koje se troše u trenutku korišćenja usluga.

d) Beneficije zaposlenih

CBK primenjuje doprinose za obavezno socijalno osiguranje, koji su definisani kao penzijski doprinosi zaposlenih kada odu u penziju. Ovi doprinosi su klasifikovani prema planovima definisanih doprinosa, na osnovu zakonodavstva Kosova. Doprinosi CBK-a se terete kao trošak prihoda u trenutku kada oni nastanu.

Takođe, CBK distribuira beneficije zaposlenima na jubilarnoj osnovi i u formi unapred određenog iznosa u trenutku penzionisanja. CBK priznaje ove troškove prema nastanku ovih događaja prema planovima za dugoročna davanja.

e) Oporezivanje i raspodela dobiti

CBK je oslobođena poreza na dobit prema Zakonu br. 03/L-209 usvojenog 22. jula 2010. godine. Vidi napomenu 4 (f) o tome kako CBK raspoređuje svoju dobit.

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

f) Finansijska aktiva i obaveze

Finansijska aktiva CBK uključena u ove finansijske izveštaje klasifikovana je kao finansijski instrument po amortizovanom trošku (model zadrži za naplatu) u sastavu gotovine i gotovinskih ekvivalenata, hartija od vrednosti, depozitnih računa kod nerezidentnih banaka, aktive povezane sa MMF-om i ostala aktiva.

Finansijska imovina se meri po amortizovanom trošku ako ispunjava oba sledeća uslova i nije označeno kao FVDG (Fer vrednost kroz dobitak ili gubitak):

- aktiva se drži u okviru poslovnog modela čija je svrha zadržavanje aktive radi naplate ugovornih novčanih tokova; i

- ugovorni uslovi finansijske aktive na određene datume dovode do novčanih tokova koji su isključivo isplate glavnice i kamata (SPPi) na neizmireni iznos glavnice.

CBK klasifikuje svu svoju finansijsku pasivu mereno po amortizovanom trošku primenom metode efektivne kamatne stope. Prihodi od kamata ili rashodi od kamata od finansijske pasive mereni po amortizovanom trošku priznaju se u računu dobiti ili gubitka.

Finansijska pasiva merena po amortizovanom trošku uključuju depozite domaćih banaka, vladinih institucija, javnih i komercijalnih entiteta, zaduživanje kod MMF-a, pozajmice i ostale finansijske pasive.

i. Priznavanje

Pri početnom priznavanju, finansijska aktiva klasifikuje se kao merena po: Amortizovanom trošku (AT), Fer vrednosti kroz drugi sveobuhvatni prihod (FVDSP) ili Fer vrednosti kroz dobit ili gubitak (FVDG).

Finansijska aktiva ili finansijska pasiva inicijalno se mere po fer vrednosti za stavku koja nije po fer vrednosti kroz bilans uspeha, transakcijske troškove koji se mogu direktno pripisati njenoj akviziciji ili emisiji.

Kao što je gore pomenuto, CBK u svojim knjigama ima samo finansijske instrumente po amortizovanom trošku, koji ispunjavaju kriterijume modela zadržavanja za naplatu ugovornih novčanih tokova.

ii. Reklasifikacija

Finansijska aktiva banke može se, zavisno od okolnosti, tj. promeni njenog poslovnog modela za upravljanje finansijskom aktivom, reklasifikovati i nakon njihovog početnog priznavanja.

Ako banka preklasifikuje finansijsku pasivu ili grupu finansijske aktive iz kategorije merenja po amortizovanom trošku u kategoriju merenja po fer vrednosti kroz dobit ili gubitak, njihova fer vrednost će se meriti na datum reklasifikacije. Bilo koji neto dobit ili gubitak koja proizilazi iz razlike između amortizovanog troška i fer vrednosti finansijske aktive priznaje se kao dobit ili gubitak.

iii. Prestanak priznavanja

CBK prestaje prepoznavati finansijsku aktivu kada joj isteknu ugovorna prava na novčane tokove iz finansijske aktive ili prenosi prava na primanje ugovornih novčanih tokova u transakciji u kojoj se prenose u osnovi svi rizici i koristi od vlasništva nad finansijskom aktivom u kojoj CBK niči prenosi niči zadržava suštinski sve rizike i koristi od vlasništva i ne zadržava kontrolu nad finansijskom aktivom.

Pri prestanku priznavanja finansijske aktive, razlika između knjigovodstvene vrednosti aktive (ili knjigovodstvene vrednosti raspoređene na deo aktive koja se prestala priznavati) i zbira (i) primljene naknade (uključujući bilo koju novu aktivu stečenu umanjenu za bilo koju novu pasivu) i (ii) bilo koji kumulativni dobitak ili gubitak koji je priznat u drugom sveobuhvatnom prihodu („OCI“) priznaje se u dobiti ili gubitku. Bilo koji udeo u prenesenoj finansijskoj aktivu koji ispunjava uslove za prestanak priznavanja koji je stvorila ili održava CBK priznaje se kao posebna aktiva ili pasiva.

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

f) Finansijska aktiva i obaveze (nastavak)

CBK ulazi u transakcije u kojima prenosi aktivu priznatu u izvještaju o finansijskom položaju, ali zadržava suštinski sve rizike i koristi od prenetih aktiva ili njihovog dela. U takvim slučajevima, preneti aktiva se ne odjavljuju. Primeri takvih transakcija su pozajmljivanje hartija od vrednosti i transakcije prodaje i ponovne kupovine.

U transakcijama u kojima CBK niti zadržava niti prenosi suštinski sve rizike i koristi od vlasništva nad finansijskom aktivom i zadržava kontrolu nad aktivom, CBK nastavlja da priznaje aktivu u meri njenog kontinuiranog učešća, određenog u meri u kojoj je izložen promenama vrednosti aktive koja se prenosi.

CBK prestaje priznavati finansijsku pasivu kada su njene ugovorne obaveze prekinute ili otkazane, ili ističu.

iv. Promene u finansijskim aktivama i obavezama

Ako su uslovi finansijske aktive izmenjeni, CBK procenjuje da li su novčani tokovi modifikovane aktive suštinski različiti. Ako se novčani tokovi bitno razlikuju, onda se smatra da su ugovorna prava na novčane tokove iz prvobitne finansijske aktive istekla. U ovom slučaju, početna finansijska aktiva se prestaje priznavati (vidi (iii)), a novo finansijska aktiva se priznaje po fer vrednosti.

Ako se novčani tokovi modifikovane aktive iskazanog po amortizovanoj vrednosti ne razlikuju materijalno, onda modifikacija ne dovodi do prestanka priznavanja finansijske aktive. U ovom slučaju, CBK ponovo izračunava bruto knjigovodstvenu vrednost finansijske aktive i priznaje iznos koji proizilazi iz prilagodavanja bruto knjigovodstvene vrednosti kao dobit ili gubitak modifikacije u izvještaju o gubicima ili dobitima. Ako se takva modifikacija izvrši zbog finansijskih poteškoća zajmoprimca, onda se dobitak ili gubitak prikazuje zajedno sa gubicima od obezvređenja. U drugim slučajevima se prikazuje kao prihod od kamata.

CBK prestaje priznavati finansijsku pasivu kada su njeni uslovi izmenjeni i novčani tokovi modifikovane pasive su značajno drugačiji. U ovom slučaju, nova finansijska pasiva zasnovana na izmenjenim uslovima se priznaje po fer vrednosti. Razlika između knjigovodstvene vrednosti ugašene finansijske pasive i nove finansijske pasive sa izmenjenim uslovima priznaje se u dobitku ili gubitku. Ako se modifikacija finansijske pasive ne obračunava kao prestanak priznavanja, tada se amortizovani trošak pasive preračunava umanjenjem modifikovanih novčanih tokova po originalnoj efektivnoj kamatnoj stopi i rezultirajući dobitak ili gubitak se priznaje u dobitku ili gubitku.

v. Netovanje

Finansijska aktiva i pasiva se netiraju jedna naspram druge i neto iznos se prikazuje u izvještaju o finansijskom položaju kada i samo kada CBK ima zakonsko pravo da netira ove iznose i ima za cilj da ih izmiri na neto osnovi ili realizuje aktivu i izmiri pasivu istovremeno.

Prihodi i rashodi se prikazuju na neto osnovi samo kada to dozvoljavaju računovodstveni standardi, ili za dobitke i gubitke koji proističu iz grupe sličnih transakcija.

vi. Merenje amortizovane vrednosti

Amortizovani trošak finansijske aktive ili pasive je vrednost po kojoj se finansijska aktiva ili pasiva vrednuju u trenutku inicijalnog priznavanja, umanjena za otplatu glavnice, plus ili minus akumuliranu amortizaciju korišćenjem metode efektivne kamate bilo koje razlike između početne poznate vrednosti i vrednosti po dospeću, minus bilo koje umanjenje za efekat obezvređenja.

3. Značajne računodstvene politike (nastavak)

f) Finansijska aktiva i obaveze (nastavak)

vii. Merenje fer vrednosti

Fer (realna) vrednost je cena koja bi bila naplaćena za prodaju aktive ili koja bi bila plaćena za prenos pasive u redovnoj transakciji između učesnika na tržištu na datum merenja.

Kada je dostupno, CBK meri fer vrednost instrumenta koristeći kotirane cene na aktivnom tržištu za taj instrument. Tržište se smatra aktivnim ako su kotirane cene lako i redovno dostupne i predstavljaju transakcije koje se trenutno i redovno dešavaju na tržištu na dobrovoljnoj osnovi između strana.

Ako tržište za finansijski instrument nije aktivno, CBK utvrđuje fer vrednost koristeći tehniku vrednovanja. Tehnike vrednovanja uključuju korišćenje najnovijih transakcija između dobro informisanih i voljnih strana (ako su dostupne), upućivanje na trenutnu fer vrednost drugih instrumenata koji su u suštini isti, analize umanjena novčanih tokova i modele određivanja cena. Odabrana tehnika vrednovanja maksimalno koristi tržišne podatke, oslanja se što je manje moguće na specifične procene CBK-a, uključuje sve faktore koje bi učesnici na tržištu uzeli u obzir pri određivanju cene, i u skladu je sa prihvaćenim ekonomskim metodologijama za određivanje cene finansijskih instrumenata. Podaci za tehnike vrednovanja razumno predstavljaju tržišna očekivanja i mere faktora rizika koji postoje u finansijskom instrumentu. CBK kalibrira tehnike vrednovanja i testira ih na validnost koristeći cene iz stvarnih različitih tržišnih transakcija u istom instrumentu ili na osnovu drugih različitih i dostupnih tržišnih podataka.

viii. Dozvoljeni gubici

CBK priznaje dozvoljene gubitke za očekivane kreditne gubitke "OKG" za finansijske aktive merene po amortizovanoj vrednosti, a ne merene u FVDG. CBK procenjuje dozvoljene gubitke u iznosu jednakom OKG tokom veka trajanja instrumenta, osim u sledećim slučajevima za koje se mere kao 12-mesečni OKG:

- dužničke investicione hartije od vrednosti za koje je utvrđeno da imaju nizak kreditni rizik na datum izveštavanja; i
- ostali finansijski instrumenti za koje kreditni rizik nije značajno povećan od početnog priznavanja.

CBK smatra dužničku hartiju od vrednosti sa niskim kreditnim rizikom kada je procena kreditnog rizika ekvivalentna globalno shvaćenoj definiciji "stepen investicija". 12-mesečne ECL su deo ECL koji je rezultat neispunjenja obaveza finansijskog instrumenta koji su mogući u roku od 12 meseci nakon datuma izveštavanja. Finansijski instrumenti za koje se priznaje 12-mesečna ECL nazivaju se finansijski instrumenti Faze 1.

OKG tokom veka trajanja finansijskog instrumenta su OKG koji proizilaze iz svih mogućih unapred određenih događaja tokom očekivanog veka trajanja finansijskog instrumenta. Finansijski instrumenti za koje je OKG poznat tokom svog životnog veka, ali koji nisu pogođeni (oštećeni) kreditnim gubicima, klasifikovani su u "Faza 2 – finansijski instrumenti sa lošim učinkom".

Merenje OKG-a

OKG model umanjena vrednosti je merenje zasnovano na verovatnoći i uključuje uticaj različitih mogućih ishoda. Operativno, ovo može biti teško sprovesti, a izbor relevantnih ekonomskih scenarija može biti izazovan.

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

f) Finansijska aktiva i obaveze (nastavak)

Za detaljnu implementaciju OKG-a koristili smo jednostavnu metodu koja koristi mogućnost predviđanja pristupa gubitka, a to je:

$$\text{Očekivani kreditni gubici (OKG)} = \text{Izložena vrednost (IV)} \times \text{Očekivani mogući gubitak (OG)} \times \text{Verovatnoća očekivanog mogućeg gubitka (VOG)}.$$

IV – Izložena vrednost, je bruto knjigovodstvena vrednost finansijskih sredstava koja spadaju u model koji se revalorizuje.

OG - Očekivani mogući gubitak, je očekivanje da izložena vrednost možda neće biti nadoknađena ako dođe do gubitka. Oslonili smo se na našu internu procenu i takođe smo se oslanjali na nekoliko pristupa riziku prema odredbama Bazela za procenu zajmoprimaca koji ne ispunjavaju obaveze.

VOG - Verovatnoća očekivanog mogućeg gubitka, je najosetljivija varijabla i predstavlja verovatnoću neplaćanja od strane druge strane za posmatrani period (12 meseci ili tokom celog veka trajanja instrumenta).

Model očekivanog gubitka (OKG) je ponderisana procena kreditnih gubitaka i procenjuje se na sledeći način:

- finansijska sredstva koja su ispravljena u vrednosti na datum izveštavanja: kao sadašnja vrednost svih očekivanja umanjena za gotovinu (tj. razlika između novčanog toka u CBK, u skladu sa ugovorom i novčanog toka koji CBK očekuje da primi);
- - finansijska aktiva koja je procenjena prema očekivanim kreditnim gubicima na datum izveštavanja: kao razlika između njihove bruto vrednosti i očekivanog kreditnog gubitka za istu.

g) Novac i njegovi ekvivalenti

Za potrebe izveštaja o novčanim tokovima, novac i njegovi ekvivalenti obuhvataju gotovinu u blagajni, depozite kod banaka i visoko likvidna finansijska sredstva sa originalnim rokom dospeća kraćim od tri meseca koja su podložna nematerijalnom riziku promene njihove fer vrednosti i koja se koriste od strane CBK-a u upravljanju kratkoročnim obavezama.

Novac i njegovi ekvivalenti se iskazuju u izveštaju o finansijskoj poziciji po amortizovanoj vrednosti.

h) Hartije od vrednosti investicija

Investicione hartije od vrednosti, koje se sastoje od trezorskih zapisa i obveznica, inicijalno se vrednuju po fer vrednosti uvećanoj za ispravke vrednosti za direktne transakcione troškove, a zatim po amortizovanoj vrednosti (držanje aktive u svrhu prikupljanja ugovorenih novčanih tokova) primenom metode efektivne kamatne stope. Sve kupovine i prodaje investicionih hartija od vrednosti se priznaju na datum poravnanja, tj. datum kada je imovina uzeta ili predata drugoj strani.

Amortizovani trošak/držanje aktive u svrhu prikupljanja ugovorenih novčanih tokova su ulaganja u nederivativne aktive sa fiksnim ili odredivim isplatama i fiksnim rokom dospeća koje CBK ima pozitivne namere i mogućnost da drži do dospeća, a koja se ne utvrđuju po fer vrednosti kroz dobit ili gubitak

i) Depoziti i pozajmice

Depoziti i krediti se inicijalno vrednuju po fer vrednosti umanjenoj za dodatne direktne transakcijske troškove, a naknadno se vrednuju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metode efektivne kamate.

j) Aktiva i obaveze povezane sa MMF-om

Stavke računa kod MMF-a obično se pojavljuje u stavkama Centralne banke člana. Aktiva i pasiva u vezi sa MMF-om se inicijalno vrednuje po fer vrednosti, a naknadno po amortizovanoj vrednosti. Dobici i gubici od revalorizacije kursa koji proizilaze iz revalorizacije aktive i pasive MMF-a priznaju se u izveštaju o svcobuhvatnoj dobiti.

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

k) Imovina i oprema

i. Priznavanje i merenje

Stavke nekretnina i opreme predstavljaju se troškom nabavke umanjenom za akumuliranu amortizaciju i gubitke od umanjenja vrednosti zbog promene vrednosti.

Trošak uključuje troškove koji se mogu direktno pripisati sticanju aktive. Troškovi aktive koju je sama CBK izgradila uključuju troškove materijala i direktne radne snage, sve ostale troškove koji se mogu direktno pripisati dovođenju aktive u radno stanje za predviđenu upotrebu i troškove rastavljanja i uklanjanja predmeta i obnavljanja lokacija na kojoj su se nalazili.

Kompjuterski programi koji su neophodni (sastavni deo) za rad povezane opreme kapitalizuje se kao deo te opreme.

Kada delovi aktive ili opreme imaju različit vek trajanja, oni se knjiže kao zasebni predmeti (glavni delovi) imovine i opreme.

ii. Naknadni troškovi

Troškovi zamene jednog dela predmeta imovine ili opreme priznaju se u knjigovodstvenoj vrednosti predmeta ako je verovatno da će buduće ekonomske koristi sadržane u delu prilivati CBK-u i njegov trošak može biti pouzdano izmeren. Troškovi svakodnevnog servisiranja imovine i opreme (dugotrajna materijalna sredstva) priznaju se u računu dobiti i gubitka po nastanku.

iii. Obezyređivanje

Obezyređivanje se priznaje u izveštaju o prihodima i rashodima linearnom metodom tokom procenjenog veka upotrebe svakog dela stavke dugoročnih materijalnih sredstava.

Procenjeni vek upotrebe za tekući i uporedni period je kako sledi:

	2024	2023
Investicije u objekte za iznajmljivanje	20 godina	20 godina
Oprema	5 godina	5 godina
Računari	3 godina	3 godina
Vozila	5 godina	5 godina

Korisni vek ostale opreme procenjuje se od slučaja do slučaja. Metode obezyređivanja, vek trajanja i preostale vrednosti ponovno se procenjuju na datum izveštavanja.

l) Nematerijalna imovina

Kompjuterski programi koje je nabavio CBK iskazani su po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja ako postoje.

Naknadni izdaci za kompjuterske programe kapitalizuju se samo kada povećaju buduću ekonomsku korist od te imovine. Svi ostali izdaci priznaju se u periodu gde nastaju.

Troškovi amortizacije se priznaje u računu dobiti i gubitka linearnom metodom tokom procenjenog veka upotrebe softvera, od datuma kada je dostupan za upotrebu. Procenjeni vek upotrebe svakog softvera zasniva se na proceni upotrebe tog softvera bez velike potrebe za nadogradnjom, trenutno od 3 do 10 godina.

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

m) Smanjenje vrednosti nefinansijske imovine

Računovodstvena vrednost nefinansijske imovine CBK razmatra se na svaki datum izveštavanja kako bi se utvrdilo da li postoje indikacije umanjnja vrednosti. Ako postoji bilo kakva takva indikacija, tada se procenjuje nadoknadivi iznos imovine.

Gubitak zbog umanjnja vrednosti priznaje se ako knjigovodstvena vrednost sredstva ili njegove jedinice koja generiše novac premašuje njegovu nadoknadivu vrednost. Jedinica koja generiše novac je najmanja prepoznatljiva grupa imovine koja generiše novčane tokove koji su u velikoj meri nezavisni od druge imovine i grupa. Gubici zbog umanjnja vrednosti jedinica koje generišu novac raspoređuju se kako bi se proporcionalno smanjila knjigovodstvena vrednost ostale imovine jedinice (grupe jedinica). Nadoknadivi iznos imovine ili jedinice koja generiše novac najveća je vrednost u upotrebi i fer vrednost umanjena za troškove prodaje. Prilikom procene vrednosti u upotrebi, procenjeni budući novčani tokovi diskontuju se na njihovu sadašnju vrednost koristeći diskontnu stopu pre opozivanja koja odražava trenutne tržišne procene vremenske vrednosti novca i rizika specifičnih za sredstvo. Gubici zbog umanjnja vrednosti priznati u prethodnim periodima procenjuju se na svaki datum izveštavanja radi bilo kakvih naznaka da se gubitak smanjio ili više ne postoji.

Gubitak zbog umanjnja vrednosti poništava se ako je došlo do promene procena korišćenih za određivanje nadoknadivog iznosa. Gubitak zbog umanjnja vrednosti ukida se do te mere da knjigovodstvena vrednost sredstva ne prelazi knjigovodstvenu vrednost koja bi bila utvrđena, umanjenu za amortizaciju, da nije priznat gubitak od umanjnja vrednosti.

n) Finansijske obaveze

Izvori finansiranja CBK su depoziti međunarodnih, vladinih, javnih, bankarskih i drugih finansijskih institucija. Finansijske obaveze mere se po trošku amortizacije primenom metode efektivne kamatne stope.

o) Prihodi od grantova

Državni grantovi se inicijalno priznaju kao odloženi prihodi kada postoji razumna sigurnost da će biti primljeni i da će CBK poštovati uslove u vezi sa grantom. Grantovi koje CBK nadoknađuju nastale troškove priznaju se kao dobit ili gubitak sistematski u istim periodima u kojima se priznaju troškovi. Grantovi koji nadoknađuju CBK trošak aktive priznaju se u dobiti ili gubitku sistematski tokom korisnog veka trajanja aktive.

p) Plate finansirane od strane donatora

Određeni pojedinci angažovani u CBK su međunarodni stručnjaci koje su međunarodne organizacije imenovale i kratkoročno finansiraju. Finansiranje ovih međunarodnih organizacija uključuje, ali nije ograničeno na, isplatu plata tim međunarodnim stručnjacima. Kako međunarodne organizacije ovu pomoć plaćaju direktno imenovanom, obim isplate nije poznat niti je uključen u ove finansijske izveštaje.

q) Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju ako, kao rezultat prošlih događaja, CBK ima sadašnju zakonsku ili konstruktivnu obavezu koja se može pouzdano proceniti, a verovatno je da će biti potreban odliv gotovine ili ekonomske koristi za podmirivanje obaveze. Rezerve se utvrđuju diskontovanjem očekivanih budućih novčanih tokova po stopi pre opozivanja koja odražava trenutne tržišne procene vremenske vrednosti novca i, prema potrebi, rizika specifičnog za obaveze.

Rezerve za teške ugovore priznaju se kada su očekivane koristi koje će CBK izvući iz ugovora niže od neizbežnih troškova ispunjavanja obaveze po ugovoru. Rezerve se mere po sadašnjoj vrednosti po nižem od očekivanog troška raskida ugovora i očekivanog neto troška nastavka ugovora. Pre nego što se rezerve uspostave, CBK priznaje svaki gubitak zbog umanjnja vrednosti imovine povezane sa tim ugovorom.

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

r) Standardi, promene i tumačenja koja su već na snazi

Tokom ove godine, Centralna banka je implementirala niz izmena Standarda finansijskog izveštavanja prema MSFI, izdate od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde (IASB), koje su postale obavezne za obračunske periode koji počinju 1. januara 2024. godine ili kasnije.

- Obaveza za zakupninu u sporazumu o prodaji i povratnom zakupu (Izmene MSFI 16 Obaveze po osnovu zakupa);
- Klasifikacija obaveza kao tekućih ili dugoročnih (uključujući odlaganje datuma stupanja na snagu) (Izmene MRS 1 Presentacija finansijskih izveštaja);
- Dugoročne obaveze sa finansijskim uslovima (Izmene MRS 1 Presentacija finansijskih izveštaja);
- Sporazumi o finansiranju dobavljača (Izmene MRS 7 Izveštaj o tokovima gotovine i MSFI 7 Finansijski instrumenti: Otkrivanja).

Gore navedene promene nisu imale uticaja na iznose priznate u prethodnim periodima i ne očekuje se da će imati bilo kakav značajan uticaj u tekućem ili budućim periodima.

s) Standardi, izmene i tumačenja koji su objavljeni ali još uvek nisu stupili na snagu

Novi i izmenjeni standardi i tumačenja koji su objavljeni, ali još nisu stupili na snagu do datuma objavljivanja finansijskih izveštaja, objavljeni su u nastavku. Centralna banka namerava da usvoji ove nove i izmenjene standarde i tumačenja, ako je primenljivo, kada stupe na snagu.

Sledeće izmene ne stupaju na snagu za period koji počinje 1. januara 2024. godine:

- Nedostatak razmenljivosti (Izmene MRS 21 Efekti promena deviznih kurseva);
- Izmene u klasifikaciji i merenju finansijskih instrumenata (Izmene MSFI 9 Finansijski instrumenti);
- Ugovori koji se odnose na električnu energiju zavisnu od prirode (Izmene MSFI 9 i MSFI 7);
- MSFI 18 Presentacija i obelodanjivanje u finansijskim izveštajima;
- MSFI 19 Filijale koje nisu javno odgovorne: Otkrivanja.

Ne očekuje se da će ovi standardi, izmene ili tumačenja imati bilo kakav materijalni uticaj na Centralnu banku tokom tekućeg ili budućih izveštajnih perioda i na predvidive buduće transakcije.

Centralna banka je odlučila da ne primenjuje ove standarde, revizije i tumačenja pre njihovog stupanja na snagu. Centralna banka predviđa da primena ovih standarda, revizija i tumačenja neće imati materijalni uticaj na finansijske izveštaje Centralne banke. Iako će njihov puni uticaj biti ponovo procenjen kada se budućim odlučivalo o njihovoj prijavi.

4. Upravljanje finansijskim rizikom

a) Uvod i pregled

CBK je izložena sledećim rizicima od razvoja svojih aktivnosti, kao i korišćenja finansijskih instrumenata:

- Kreditni rizik
- Operativni rizik
- Rizik likvidnosti
- Tržišni rizik

Ova napomena predstavlja informacije u vezi sa izloženošću CBK navedenim rizicima, ciljevima, politikama i postupcima CBK za merenje i upravljanje rizikom, kao i upravljanjem aktivnostima i kapitalom od strane CBK-a. Ostale kako kvantitativne tako i kvalitativne napomene uključene su u sve ove finansijske izveštaje.

Struktura upravljanja rizikom

Nadzor nad administracijom aktivnosti CBK-a (uključujući upravljanje rizikom) je odgovornost Odbora Centralne banke. Izvršni odbor ima odgovornost da identifikuje i proceni rizike i izradi planove, kako bi se u slučaju nepredviđenih događaja u budućnosti obezbedio kontinuitet aktivnosti i sigurnost Centralne banke. Menadžment CBK-a redovno izveštava (na tromesečnoj osnovi) preko Odeljenja za upravljanje rizikom i Izvršnog odbora CBK-a Odboru CBK-a o upravljanju rizikom i praksama administracije. Izvršni odbor, Investicioni komitet i Odeljenje za upravljanje rizikom imaju obavezu, u koordinaciji sa organizacionim jedinicama, da osmisle i nadgledaju administraciju i politike upravljanja rizikom CBK-a. Ove politike zatim sprovode relevantne organizacione jedinice.

Politike administracije i upravljanja rizikom CBK-a su dizajnirane da identifikuju i analiziraju rizike sa kojima se suočava CBK, kao i da uspostave odgovarajuća ograničenja i kontrolu rizika, i da prate rizike i usklađenost sa utvrđenim limitima. Politike i sistemi upravljanja rizikom se redovno revidiraju kako bi odražavali promene u tržišnim uslovima, proizvodima i uslugama koje se nude. CBK, kroz obuku, standarde i administrativne procedure, ima za cilj da razvije efektivno i disciplinovano kontrolno okruženje, u kojem su svi zaposleni svesni svojih uloga i obaveza.

Komisija za reviziju CBK-a je takođe odgovorna za praćenje i reviziju usklađenosti sa politikama i procedurama upravljanja rizikom, kao i za razmatranje adekvatnosti strukture upravljanja rizikom u odnosu na rizike sa kojima se suočava CBK. Komisiji za reviziju CBK-a pomaže Odeljenje unutrašnje revizije u obavljanju svojih dužnosti. Unutrašnja revizija preduzima revizije kontrola i procedura upravljanja rizikom na redovnoj i nasumičnoj (ad-hoc) osnovi, o čijim rezultatima se izveštava preko šefa unutrašnje revizije Komisiji za reviziju, a zatim Odboru CBK-a.

b) Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik od finansijskog gubitka za CBK ako ugovorna strana finansijskog instrumenta ne ispuní svoje ugovorne obaveze, a može proizaći prvenstveno iz investiranja CBK u hartije od vrednosti i depozite (na tržištima novca ili tekućim računima) u drugim bankama. U svrhu izveštavanja o upravljanju kreditnim rizikom, CBK razmatra i objedinjuje sve elemente izloženosti kreditnom riziku (kao što su rizik neizvršenja obaveza pojedinačnog dužnika, rizik zemlje i sektora).

4. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

b) Kreditni rizik (nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom

i. Investimet dhe ekspozimi ndaj vrezikut kreditor në BQK

CBK ograničava svoju izloženost kreditnom riziku investirajući samo u hartije od vrednosti koje izdaju vlade zemalja EU i imajući depozite kod nerezidentnih banaka, kratkoročne obaveze koje su međunarodno priznate agencije za kreditni rejting procenile u jednu od dve najviše kategorije. S obzirom na visoku kreditnu sposobnost, uprava ne očekuje da bilo koja ugovorna strana ne ispuni svoje obaveze.

Upravljanje rizikom se vrši kroz:

- Ograničavanje opsega i trajanja finansijskih instrumenata,
- Ograničavanje izdavalaca ugovornih strana, prihvatljivim kreditnim rejtingom na višem nivou,
- Ograničavanje maksimalne količine i koncentracije sa strankama.

ii. Izloženost kreditnom riziku

Izloženost kreditnom riziku na dan 31. decembra 2024. i 31. decembra 2023. godine predstavlja knjigovodstvenu vrednost tekućih računa kod nerezidentnih banaka, hartija od vrednosti (trezorskih zapisa i obveznica) i depozita sa bankama (uključujući rezidente i nerezidente). Za detalje u vezi sa izloženošću, pogledajte napomene 8, 9 i 10.

Kreditni rejting za finansijske instrumente kojima je CBK izložena za period završen 31. decembra 2024. godine je od AAA do BBB-/ Aaa do Baa3/AAA do BB-.

Sledeća tabela prikazuje knjigovodstvene vrednosti izloženosti kreditnom riziku podeljene prema kreditnom rejtingu i izražene kao procenat od ukupnog iznosa.

Raspodela po vrsti i kreditnom rejtingu

31. decembar 2024.						
Kreditni rejting (S&P/Moody's/Fitch)	Tekući računi kod nerezidentnih banaka	Plasmani na tržištu novca	Hartije od vrednosti (trezorski zapisi i vladine obveznice)	Računi povezani sa MMF-om (SDR i upotreba sredstava)	Ukupna knjigovods tvena vrednost	% e ukupnog pondera
AAA/Aaa/AAA	104,510	271,246	176,138	-	551,894	35.20%
AA+/Aa1/AA+	-	-	137,974	-	137,974	8.81%
AA/Aa2/AA	374	20,231	-	-	20,605	1.32%
AA-/Aa3/AA-	10,170	-	163,465	-	173,635	11.08%
A+/A1/A+	2,928	120,530	-	-	123,458	7.88%
A/A2/A	7,221	25,043	15,507	-	47,771	3.05%
A-/A3/A-	21,460	50,373	29,989	-	101,822	6.49%
BBB-/Baa3/BBB-	1,012	-	36,700	-	37,712	2.41%
BB-/Ba3/BB-	-	19,479	172,789	-	192,268	12.26%
N/A (bez rejtinga – MFI/MMF)	-	-	-	180,189	180,189	11.50%
Ukupno	147,675	506,902	732,562	180,189	1,567,328	100.00%

Centralna Banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2024.

(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

4. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

b) Kreditni rizik (nastavak)

Raspodela po vrsti i kreditnom rejtingu

31. decembar 2023.						
Kreditni rejting (S&P/Moody's/Fitch)	Tekući računi kod nerezidentni h banaka	Plasmani na tržištu novca	Hartije od vrednosti (trezorski zapisi i vladine obveznice)	Računi povezani sa MMF- om (SDR i upotreba sredstava)	Ukupna knjigovod stvena vrednost	% e ukupnog pondera
AAA/Aaa/AAA	387,109	180,216	143,868	-	711,193	46.59%
AA+/Aa1/AA+	-	-	129,489	-	129,489	8.48%
AA-/Aa3/AA-	-	-	190,575	-	190,575	12.48%
A+/A1/A+	6,023	-	-	-	6,023	0.39%
A/A2/A	21,178	-	15,658	-	36,836	2.41%
A-/A3/A-	10,534	25,064	200,755	-	236,353	15.48%
BBB-/Baa3/BBB-	-	-	37,836	-	37,836	2.48%
N/A (bez rejtinga - MFI)	-	-	-	178,261	178,261	11.69%
Ukupno	424,844	205,280	718,181	178,261	1,526,566	100.00%

Nijedna izloženost CBK-a nije dospela. CBK ne poseduje nikakva sredstva obezbeđenja ili bilo koja druga kreditna poboljšanja protiv svoje izloženosti kreditnom riziku.

Osnovni kriterijumi za utvrđivanje izloženosti je kreditna sposobnost. Kreditni rejting dobija se od agencija za kreditni rejting. Minimalni kreditni rejting dozvoljen za kratkoročna investiranja je P-2 (Moody's) ili A-2 (Standard & Poor's), dok je dugoročni Baa3 (Moody's) ili BBB- (Standard & Poor's).

U izuzetnim slučajevima u nemogućnosti ostvarivanja pozitivnih povraćaja, izloženost investicija je dozvoljena kroz kratkoročni kreditni rejting emitenta P-3 (Moody's) ili A-3 (Standard & Poor's) i dugoročni kreditni rejting emitenta Baa3 (Moody's) ili BB- (Standard & Poor's).

4. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

b) Kreditni rizik (nastavak)

Model umanjenja vrednosti finansijske imovine zasnovan na zajedničkim karakteristikama kreditnog rizika, odnosno promenama kreditnog rizika od početnog priznavanja finansijske imovine, definiše tri faze u modelu procene očekivanih kreditnih gubitaka. Ove faze se mogu sažeti kao u nastavku

1. Faza 1 (Izvođenje) raspodele izloženosti - finansijska imovina koja se tretira kao izloženost niskog ili srednjeg rizika, sva ona koja su u nju uključena, podeljena je u fazu 1 pri početnom priznavanju. Prema našoj internoj proceduri, ne smemo ulagati u izloženost većem kreditnom riziku. Na osnovu toga svako investiranje pri početnom priznavanju raspoređuje se na fazu 1 izloženosti.
2. Faza 2 (slaba performansa) raspodele izloženosti - ako imamo značajan porast kreditnog rizika od početnog priznavanja, finansijsko sredstvo koje se nalazi na nivou 1 prenosi se u fazu 2.
3. Faza 3 (neizvršenje) distribucije izloženosti - prelazak u fazu 3 vrši se samo kada postoje objektivni dokazi da klijent neće ispuniti svoje obaveze. e.

Procena se vrši prilikom početnog priznavanja i na datum izveštajnog perioda. Model koji se koristi za distribuciju faze 1 je 12 meseci trajanja, ali može zavisiti od kompozitnog nivoa kreditne izloženosti ako imamo značajnu promenu u rastu kreditnog rizika i kreditno obezvređenom portfoliju finansijske aktive.

Značajna promena u povećanju kreditnog rizika kao kriterijuma za prelazak sa faze 1 na fazu 2, kada se prelazi sa investicionog na neinvesticioni nivo kompozitnog kreditnog rejtinga portfolija.

Definicija neuspeha:

Kriterijumi za neispunjavanje obaveza trebali bi se zasnivati na sledećim objektivnim dokazima:

- dužnici, imaju značajne finansijske poteškoće,
- kada je u pitanju kršenje ugovornih obaveza, u pogledu glavnice i kamata,
- kada se dogodi bilo kakvo restrukturiranje postojećih uslova servisiranja obaveze iz finansijskog instrumenta,
- jasni dokazi / verovatnoća da dužnik bankrotira i / ili likvidira,
- znakovi neaktivnosti u trgovanju (na finansijskim tržištima).

Sledeća tabela prikazuje vrednosti izloženosti na nivou faze. Na datum izveštavanja nemamo značajnih promena u kreditnom riziku od početnog priznavanja, stoga su sva finansijska sredstva u fazi 1.

	2024			2023 ²		
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Faza 1	Faza 2	Faza 3
Tekući računi kod nerezidentnih banaka	147,675	-	-	426,194	-	-
Hartije od vrednosti (trezorski zapisi i vladine obveznice)	732,562	-	-	718,181	-	-
Plasmani na tržištu novca	506,902	-	-	205,280	-	-
Bruto knjigovodstvena vrednost	1,387,139	-	-	1,349,655	-	-
Očekivani kreditni gubici (OKG)	(606)	-	-	(512)	-	-
Neto knjigovodstvena vrednost	1,386,533	-	-	1,349,143	-	-

² Ni u izveštajnoj (2024.) godini, kao ni u uporednoj godini, nisu uključeni finansijski instrumenti za račune u vezi sa MMF-om, jer je procena/očekivanje da ova grupa nije izloženost koja nosi ispravke vrednosti za očekivane kreditne gubitke (OKG).

Centralna Banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2024.

(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

4. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

b) Kreditni rizik (nastavak)

Kretanja odnosno OKG-a u vezi sa finansijskom imovinom kojoj je CBK izložena su kako sledi:

	2024			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
OKG na dan 1. januara 2024.	512	-	-	512
Transferi do Faze 1	-	-	-	-
Transferi do Faze 2	-	-	-	-
Transferi do Faze 3	-	-	-	-
OKG (smanjenje) / povećanje za godinu	94	-	-	94
Uticao OKG-a na kraju godine izloženosti prebačenih između faza tokom godine	-	-	-	-
Izdavanje odbitka (priznaje se u prihodu od kamata)	-	-	-	-
Promene zbog izmena koje nisu rezultirale prestankom prepoznavanja	-	-	-	-
Promene u modelima i ulazima koji se koriste za OKG proračune	-	-	-	-
Korekcije deviznog kursa	-	-	-	-
Dana 31. decembra 2024.	606	-	-	606
	2023			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
OKG na dan 1. januar 2023.	459	-	-	459
Transferi do Faze 1	-	-	-	-
Transferi do Faze 2	-	-	-	-
Transferi do Faze 3	-	-	-	-
OKG (smanjenje) / povećanje za godinu	53	-	-	53
Uticao OKG-a na kraju godine izloženosti prebačenih između faza tokom godine	-	-	-	-
Izdavanje odbitka (priznaje se u prihodu od kamata)	-	-	-	-
Promene zbog izmena koje nisu rezultirale prestankom prepoznavanja	-	-	-	-
Promene u modelima i ulazima koji se koriste za OKG proračune	-	-	-	-
Korekcije deviznog kursa	-	-	-	-
Na dan 31. decembra 2023.	512	-	-	512

Centralna Banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2024.

(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

4. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

c) Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će CBK imati poteškoća u pravovremenom ispunjavanju svojih finansijskih obaveza.

Upravljanje rizikom likvidnosti

Pristup CBK-a upravljanju likvidnošću je osigurati, koliko je to moguće, da ima dovoljno likvidnosti da pravovremeno podmiri svoje obaveze, kako u normalnim, tako i u nepovoljnim uslovima, bez stvaranja neprihvatljivih gubitaka ili rizika da naruši ugled CBK-a.

Pristup CBK-a upravljanju likvidnošću je osigurati, koliko je to moguće, da ima dovoljno likvidnosti da pravovremeno podmiri svoje obaveze, kako u normalnim, tako i u nepovoljnim uslovima, bez stvaranja neprihvatljivih gubitaka ili rizika da naruši ugled CBK-a.

Politike za nadgledanje i adresiranje rizika likvidnosti utvrđuje Izvršni odbor CBK. CBK upravlja rizikom likvidnosti investirajući u kratkoročne depozite kod nerezidentnih banaka i držeci odgovarajuće iznose gotovine u svojim trezorima. Politike upravljanja likvidnošću postavljene su tako da osiguraju da čak i pod lošim uslovima CBK može da ispuni svoje obaveze. Nadgleda se dnevna pozicija likvidnosti i sprovodi se redovno testiranje otpornosti na likvidnost u raznim scenarijima koji pokrivaju i normalne i ozbiljnije tržišne uslove. Sve politike i postupci likvidnosti podležu pregledu i odobrenju od strane uprave CBK. Mesečni izveštaji koji pokrivaju likvidnosnu poziciju CBK redovno se dostavljaju članovima Odbora za investicije od strane Odeljenja za upravljanje aktivom.

Izloženost riziku likvidnosti

Preostalo ugovorno dospeće za finansijsku aktivu i pasivu, isključujući buduće isplate kamata:

31. decembar 2024.	Napomena	Prenešena neto vrednost	Stavke kao obrtna sredstva			Stavke kao Stalna imovina	
			manje od 1 meseca	1-3 meseca	3 meseca do jedne godine	1 do 5 godina	preko 5 godina
<i>Nederivativna aktiva</i>							
Gotovina	7	77,017	77,017	-	-	-	-
Tekući računi u stranim bankama	8	147,633	147,633	-	-	-	-
Hartije od vrednosti	9	732,562	-	68,521	124,312	533,085	6,644
Plasmani na tržištu novca	10	506,902	335,402	171,500	-	-	-
Račun kod MMF-a	11	179,206	153,951	-	-	-	25,255
		1,643,320	714,003	240,021	124,312	533,085	31,899
<i>Nederivativna pasiva</i>							
Prema domaćim bankama	15	(656,260)	(656,260)	-	-	-	-
Prema računima povezanim sa	16	(168,887)	(68)	-	-	-	(168,819)
Prema vladinim institucijama	17	(575,251)	(575,251)	-	-	-	-
Prema javnim i komercijalnim institucijama	18	(104,611)	(104,611)	-	-	-	-
Od zaduživanja	19	(1,484)	-	(114)	(114)	(913)	(343)
Ostala domaća pasiva	20	(760)	(760)	-	-	-	-
		(1,507,253)	(1,336,950)	(114)	(114)	(913)	(169,162)
		136,067	(622,947)	239,907	124,198	532,172	(137,263)

Centralna Banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2024.

(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

4. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

c) Rizik likvidnosti (nastavak)

31. decembar 2023.	Napomena	Prenesena neto vrednost	Manje od 1 meseca	zërat si pasuri rrjedhëse		zërat si pasuri jo-rrjedhëse	
				1-3 meseca	3 meseca do 1 godine	1 do 5 godina	preko 5 godina
<i>Nederivativna aktiva</i>							
		101,932	101,932	-	-	-	-
	8	426,077	426,077	-	-	-	-
	9	717,814	42,170	74,273	267,436	333,935	-
	10	205,252	130,184	75,068	-	-	-
	11	177,049	152,619	-	-	-	24,430
		1,628,124	852,982	149,341	267,436	333,935	24,430
<i>Nederivativna pasiva</i>							
	15	(590,622)	(590,622)	-	-	-	-
	16	(163,808)	(6)	-	-	-	(163,802)
	17	(511,903)	(511,903)	-	-	-	-
	18	(240,202)	(240,202)	-	-	-	-
	19	(1,662)	-	(111)	(111)	(886)	(554)
	20	(758)	(758)	-	-	-	-
		(1,508,955)	(1,343,491)	(111)	(111)	(886)	(164,356)
		119,169	(490,509)	149,230	267,325	333,049	(139,926)

Da bi upravljala rizikom likvidnosti koji proizilazi iz finansijskih obaveza, CBK održava likvidnu imovinu koja uključuje gotovinu i gotovinske ekvivalente i hartije od vrednosti za koje postoji aktivno i likvidno tržište.

4. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

d) Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik da će promene tržišnih cena, kao što su kamatne stope, cene deonica, devizni kursevi i kreditne stope (koji se ne odnose na promene u kreditnoj sposobnosti zajmoprimca/izdavaoca) uticati na prihod CBK-a ili vrednost finansijskih instrumenata koju ona drži. Cilj upravljanja tržišnim rizikom je upravljanje i kontrola izloženosti tržišnom riziku u okviru prihvatljivih parametara uz optimizaciju prinosa ulaganja.

Upravljanje tržišnim rizicima

Poslovanje CBK-a je podložno riziku fluktuacije kamatnih stopa u meri u kojoj imovina i obaveze koje nose kamatu doppevaju ili se menjaju u različitim vremenima ili iznosima. Sredstva i obaveze sa promenljivom kamatnom stopom su izloženi osnovnom riziku, koji predstavlja promenu karakteristika promene cena različitih indeksa sa promenljivom kamatnom stopom.

Delatnosti upravljanja rizikom imaju za cilj da optimizuju neto prihod od kamata na osnovu nivoa tržišnih kamatnih stopa u skladu sa strategijama delatnosti CBK-a. Izloženost CBK-a tržišnom riziku se odnosi samo na portfelje kojima se ne može trgovati.

Izloženost riziku kamatne stope – netržišni portfelji

Glavni rizik kome su izloženi netržišni portfoliji je rizik gubitka usled fluktuacije budućih novčanih tokova ili pravih vrednosti finansijskih instrumenata usled promene tržišnih stopa. Rizikom kamatne stope se prvenstveno upravlja praćenjem razlika između kamatnih stopa i unapred odobrenim limitima za intervale revalorizacije. Odbor za ulaganja je organ koji prati sprovođenje ovih ograničenja.

Sažetak pozicije CBK-a u vezi sa razlikom između kamatnih stopa portfelja kojim se ne može trgovati je predstavljen u sledećoj tabeli.

Centralna Banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2024.

(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

4. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

(d) Tržišni rizici (nastavak)

Izlaganje prema riziku kamatne stope - portfelji kojima se ne može trgovati

31. decembar 2024.	Napome	3					
		Prenesena neto vrednost	Manje od 1 meseca	1-3 meseca	meseca do 1 godine	1 do 5 godina	preko 5 godina
Tekući računi kod stranih banaka	8	147,633	147,633	-	-	-	-
Hartije od vrednosti (Obveznice i zapisi Trezora)	9	732,562	9,583	-	4,781	652,294	65,904
Plasmani na tržištu novca	10	506,902	305,261	201,641	-	-	-
Sredstva na računima povezanim sa MMF-om	11	176,459	153,951	-	-	-	22,508
Ukupno		1,563,556	616,428	201,641	4,781	652,294	88,412
Obaveze prema domaćim bankama	15	(656,260)	(656,260)	-	-	-	-
Obaveze prema računima povezanim sa MMF-om	16	(168,887)	(68)	-	-	-	(168,819)
Obaveze prema vladinim institucijama	17	(575,251)	(575,251)	-	-	-	-
Obaveze prema privrednim i javnim licima	18	(104,611)	(104,611)	-	-	-	-
Od zaduživanja	19	(1,484)	-	-	-	-	(1,484)
Ostale domaće obaveze	20	(760)	(760)	-	-	-	-
Ukupno		(1,507,253)	(1,336,950)	-	-	-	(170,303)
Promena		56,303	(720,522)	201,641	4,781	652,294	(81,891)
31. decembar 2023.	Napomena	3					
		Prenesena neto vrednost	Manje od 1 meseca	1-3 meseca	meseca do 1 godine	1 do 5 godina	preko 5 godina
Tekući računi kod stranih banaka	8	426,077	426,077	-	-	-	-
Hartije od vrednosti (Obveznice i zapisi Trezora)	9	717,814	116,443	103,538	163,899	333,934	-
Plasmani na tržištu novca	10	205,252	205,252	-	-	-	-
Sredstva na računima povezanim sa MMF-om	11	174,384	152,619	-	-	-	21,765
Ukupno		1,523,527	900,391	103,538	163,899	333,934	21,765
Obaveze prema domaćim bankama	15	(590,622)	(590,622)	-	-	-	-
Obaveze prema računima povezanim sa MMF-om	16	(163,808)	(6)	-	-	-	(163,802)
Obaveze prema vladinim institucijama	17	(511,903)	(511,903)	-	-	-	-
Obaveze prema privrednim i javnim licima	18	(240,202)	(240,202)	-	-	-	-
Od zaduživanja	19	(1,662)	-	-	-	-	(1,662)
Ostale domaće obaveze	20	(758)	(758)	-	-	-	-
Ukupno		(1,508,955)	(1,343,491)	-	-	-	(165,464)
Promena		14,572	(443,100)	103,538	163,899	333,934	(143,699)

Finansijska imovina i obaveze koje ne nose kamatu nisu uključene u gornju tabelu.

4. Upravljanje finansijskog rizika (nastavak)

(d) Tržišni rizici (nastavak)

Opštim ne trgovinskim rizikom kamatnih stopa kojima se ne može trgovati upravlja Odeljenje za upravljanje sredstvima, koje koristi ulaganja u hartije od vrednosti i bankarske depozite za upravljanje opštim rizikom koji proističe iz ne trgovinskih aktivnosti CBK-a.

Upravljanje rizikom kamatne stope u odnosu na ograničenje promene kamatne stope se završava praćenjem osetljivosti imovine i obaveza CBK-a na različite standardne i nestandardne scenarije kamatnih stopa. Standardni scenariji koji se periodično procenjuju uključuju paralelni pad ili porast svih kriva povraćaja od 100 osnovnih bodova („ob”). Analiza osetljivosti CBK-a na povećanje ili smanjenje tržišnih kamatnih stopa (pod pretpostavkom da nema asimetričnog kretanja krive povraćaja i nepromenjenog finansijskog stanja) je sledeća:

2024	100 ob	100 ob
	Porast	Pad
Predviđen efekat u dobiti (gubitku)	563	(563)
2023	100 ob	100 ob
	Porast	Pad
Predviđen efekat u dobiti (gubitku)	146	(146)

Izloženost drugim tržišnim/valutnim rizicima portfelja kojima se ne može trgovati

CBK je izložena PPP-u u vezi sa svojom imovinom i obavezama u MMF-u, kao i USD-u u vezi sa njenom imovinom u obliku tekućih računa kod nerezidentnih banaka i ulaganja u hartije od vrednosti u dolarima, koje neprekidno prati. Izloženost CBK-a deviznom riziku je sledeća:

2024	PPP		USD	
	100 ob porast	100 ob pad	100 ob porast	100 ob pad
Predviđeni efekat u dobiti (gubitku)	(118)	118	209	(209)
2023	100 ob porast	100 ob pad	100 ob porast	100 ob pad
	Predviđeni efekat u dobiti (gubitku)	(75)	75	99

Centralna Banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2024.

(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

4. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

(d) Tržišni rizici (nastavak)

		USD	DVT	
	Evra	(Ekvivalentno u evrima)	(Ekvivalentno u evrima)	Ukupna neto preneti vrednost
31. decembar 2024.				
Imovina				
Gotovina	77,017	-	-	77,017
Hartije od vrednosti (Obveznice i zapisi Trezora)	147,187	446	-	147,633
Plasmani na tržištu novca	717,731	14,363	-	732,094
Sredstva na računima povezanim sa MMF-om	462,327	44,479	-	506,806
Tekući računi kod stranih banaka	983	-	179,206	180,189
Ostala sredstva	2,673	-	-	2,673
Ukupno	1,407,918	59,288	179,206	1,646,412
Obaveze				
Obaveze prema domaćim bankama	656,260	-	-	656,260
Obaveze prema računima povezanim sa MMF-om	1,067	-	189,488	190,555
Obaveze prema vladinim institucijama	536,845	38,406	-	575,251
Obaveze prema privrednim i javnim licima	104,611	-	-	104,611
Od zaduživanja	-	-	1,484	1,484
Ostale domaće obaveze	2,869	-	-	2,869
Ukupno	1,301,652	38,406	190,972	1,531,030
Neto pozicija za strane valute	106,266	20,882	(11,766)	115,382
		USD	DVT	
	Evra	(Ekvivalentno u evrima)	(Ekvivalentno u evrima)	Ukupna neto preneti vrednost
31. decembar 2023.				
Imovina				
Gotovina	101,932	-	-	101,932
Tekući računi kod stranih banaka	425,818	259	-	426,077
Hartije od vrednosti (Obveznice i zapisi Trezora)	713,321	4,493	-	717,814
Plasmani na tržištu novca	200,094	5,158	-	205,252
Sredstva na računima povezanim sa MMF-om	1,212	-	177,049	178,261
Ostala sredstva	2,476	-	-	2,476
Ukupno	1,444,853	9,910	177,049	1,631,812
Obaveze				
Obaveze prema domaćim bankama	590,622	-	-	590,622
Obaveze prema računima povezanim sa MMF-om	1,291	-	182,926	184,217
Obaveze prema vladinim institucijama	511,903	-	-	511,903
Obaveze prema privrednim i javnim licima	240,202	-	-	240,202
Od zaduživanja	-	-	1,662	1,662
Ostale domaće obaveze	9,222	-	-	9,222
Ukupno	1,353,240	-	184,588	1,537,828
Neto pozicija za strane valute	91,613	9,910	(7,539)	93,984

4. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

(d) Tržišni rizik (nastavak)

CBK uglavnom obavlja operacije u evrima, a strane valute sa kojima CBK posluje su uglavnom "Posebna prava povlačenja" ("PPP") i američki dolari (USD). Kursevi korišćeni za prevodenje na dan 31. decembra 2024. i 2023. godine su bili sledeći:

	2024	2023
	Evra	Evra
1 PPP	1.25482	1.21753
1 USD	0.96256	0.90498

PPP su dodatna rezervna sredstva, kao podrška u deviznim transakcijama, koje definiše i održava Medunarodni monetarni fond (MMF). Iako PPP sami po sebi nisu valuta, oni predstavljaju potencijalnu potražnju za valutama zemalja članica MMF-a sa kojima se mogu razmenjivati. PPP su nastali 1969. godine, kao rezultat nedostatka sredstava u željenim valutama tog vremena, kao što su američki dolar i zlato, vrednost PPP-a je određena kao prosek korpe pet glavnih valuta, evra, američkog dolara, britanske funte, japanskog jena i kineskog ženminbija.

USD su sredstva na tekućim računima i oročeni depoziti kod Federalnih rezervi Njujorka.

(e) Operativni rizik

Operativni rizik je rizik od direktnih ili indirektnih gubitaka uzrokovanih različitim uzrocima koji se odnose na procese, osoblje, tehnologiju i infrastrukturu CBK-a, kao i druge spoljne faktore pored kreditnog, tržišnog i rizika likvidnosti, kao što su pravni i regulatorni zahtevi, kao i široko prihvaćeni standardi korporativnog ponašanja. Operativni rizik proizilazi iz svih operacija CBK-a i utiče na sve organizacione jedinice.

Cilj CBK-a je da upravlja operativnim rizikom i želi da uravnoteži izbegavanje finansijskih gubitaka i štete po ugled CBK-a efikasnim upravljanjem troškovima.

Osnovna odgovornost za razvoj i sprovođenje kontrola za praćenje operativnog rizika pripada svakoj organizacionoj jedinici preko svog rukovodstva. Ova odgovornost je praćena usklađenošću sa svim standardima CBK-a za upravljanje operativnim rizikom u sledećim oblastima:

- zahtevi za podelu dužnosti i odgovornosti, uključujući tu i nezavisno ovlašćenje za transakcije;
- zahtev za procenu i praćenje transakcija;
- usklađenost sa regulatornim i zakonskim zahtevima;
- dokumentacija kontrola i postupaka;
- zahtevi za periodičnu procenu operativnog rizika i podobnosti kontrola i postupaka za upravljanje ovim rizikom;
- zahtevi za prijavljivanje operativnih gubitaka i predlaganje popravnih radnji;
- razvoj planova za vanredne situacije;
- obuka i stručno usavršavanje;
- etički standardi i dobrog ponašanja;
- smanjenje rizika, uključujući osiguranje, kada je to delotvorno.

4. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

(f) Upravljanje kapitalom

Usklađenost sa standardima i okvirom izveštavanja za finansijske stavke, CBK se oslanja na unutrašnje politike, pravila i procedure i na osnovu kojih se sastavlja periodično izveštavanje. Zatim ih pregleda Odeljenje za upravljanje rizicima i unutrašnju reviziju. Nalazi procena kako Odeljenja za upravljanje rizicima, tako i Unutrašnje revizije razmatraju se sa rukovodstvom organizacione jedinice sa kojom su povezani, a isti se dostavljaju i razmatraju u Komitetu za reviziju i organima odlučivanja Uprave CBK-a.

U skladu sa zakonom, CBK stvara i održava opštu rezervu. Opšta rezerva se ne može koristiti, osim za pokriće gubitaka koji mogu nastati njenom aktivnošću. Pored toga, CBK će stvoriti račun revalorizacione rezerve za obračunavanje nerealizovanih dobitaka proizašlih iz dobiti i posledično pokriće nerealizovanih gubitaka zbog svojih pozicija u stranim valutama, zlatu, finansijskim instrumentima i drugim sredstvima.

Prema Zakonu br. 03/L-209, neto prihod ili neto gubitak CBK-a se izračunava u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (MSFI).

Prihodi na raspolaganju za raspolaganje biće određeni:

- odbijanjem od neto prihoda ukupnog iznosa neostvarenih revalorizacionih prihoda, i izdvajanje jednakog iznosa na odgovarajući račun neostvarenih revalorizacionih rezervi; i
- odbijanjem sa odgovarajućeg računa nerealizovanih revalorizacionih rezervi i dodavanje ne raspodeljenoj dobiti iznosa bilo koje neostvarene dobiti koja je odbijena od neto dobiti jedne ili više prethodnih godina i ostvarena tokom tekuće finansijske godine.

Neostvoreni revalorizacioni gubici će se prenositi na odgovarajuće neostvarene račune revalorizacionih rezervi do trenutka kada ovi računi revalorizacionih rezervi budu nulti, pošto će se ovi gubici pokriti iz dobiti tekuće godine, zatim iz opštih rezervi, a zatim odobrenjem kapitalnih računa.

U skladu sa članom 56. stav 1.1. Zakona br. 03/L-209 o Centralnoj banci Republike Kosovo, neto prihod će se prvo raspodeliti u opštu rezervu, dok ukupan iznos početnog kapitala i opštih rezervi ne bude jednak pet odsto (5%) monetarne obaveze Centralne banke.

Deo od 50% neto bilansa ostvarenog prihoda koji preostane nakon ispunjavanja kriterijuma od 5% gore navedenog, se treba prenci Ministarstvu finansija. Međutim, preostalih 50% ostvarenog prihoda mora biti raspodeljeno na račun opštih rezervi CBK-a.

Centralna Banka Republike Kosovo
Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2024.
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

4. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

(f) Upravljanje kapitalom (nastavak)

Prihodi koji se mogu raspodeliti		
Opis	2024	2023
Ukupni sveobuhvatni prihodi za godinu	31,617	27,631
Od toga su neostvareni prihodi (dobici) od revalorizacije (napomena 29)	(783)	-
Od kojih su neostvareni revalorizacioni gubici koji su ostvareni u tekućoj godini	-	-
Prihodi koji se mogu raspodeliti	30,834	27,631
Kapital, račun opšte rezerve i prihodi koji se mogu raspodeliti		
	2024	2023
Kapital	30,000	30,000
Opšte rezerve	56,997	39,507
Prihodi koji se mogu raspodeliti	30,834	27,631
Ukupan kapital, račun opšte rezerve i prihodi koji se mogu raspodeliti	117,831	97,138
Ukupno monetarne obaveze		
	2024	2023
Prema domaćim komercijalnim bankama	656,127	590,505
Prema vladinim institucijama	574,631	511,705
Prema računima povezanim sa MMF ³ -om	189,488	182,925
Prema javnim i komercijalnim institucijama	104,576	240,163
Od zaduživanja	1,484	1,662
Prema drugim novčanim obavezama	760	757
Ukupno novčane obaveze³	1,527,066	1,527,717
Odnos prema članu 56, stav 1.1.	7.72%	6.36%
Kapital i rezerve (član 56, p.1.1.)	117,831	97,138
Kapital i rezerve (član 56, p.1.1.) - Ograničenje 5%	76,353	76,386
Prihodi koji se mogu raspodeliti iznad 5%	30,834	20,752
50% prihoda koji se mogu raspodeliti	15,417	10,376

(g) Upravljanje imovinom

U skladu sa Zakonom 03/L-209 i Zakonom 03/L-048, CBK-u je dodeljena odgovornost za pravljenje i upravljanje ovlašćenim ulaganjima u ime Ministarstva finansija.

5. Korišćenje procena i prosušivanja

Sastavljanje finansijskih izveštaja podrazumeva korišćenje neizvesnih procena i pretpostavki o budućim događajima koji utiču na iznose priznate za sredstva, obaveze, prihode i rashode. Rukovodstvo razgovara sa Odborom Centralne Banke o razvoju, izboru i predstavljanju kritičnih računovodstvenih politika i procena CBK-a, kao i o primeni ovih politika i procena. Procene i prosušivanja se stalno preispiluju i zasnivaju se na istorijskom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja budućih događaja za koje se veruje da su razumni pod određenim okolnostima. Stvarni rezultati se mogu razlikovati od procenjenih. Procene i pretpostavke se revidiraju na stalnoj osnovi. Revizije procene se priznaju prospektivno.

³ Isključujući razgraničenja.

Glavni izvori nesigurnosti u merenju

Rezervisanja za kreditne gubitke

Imovina registrovana sa amortizovanim rashodima se procenjuju na stalnoj osnovi, kako bi se identifikovalo moguće umanjenje vrednosti imovine. Nesigurnosti u proceni koje mogu rezultirati materijalnim prilagodavanjem u izveštajnom periodu su prikazane u slučaju: utvrđivanja podataka za merni model OKG-a, uključujući informacije o budućnosti i glavne pretpostavke koje se koriste u proceni nadoknadivih novčanih tokova.

Specifični činioci u ukupnom iznosu provizija za obezvređenje finansijskih sredstava procenjuju se pojedinačno i zasnivaju se na najboljoj proceni upravljanja sadašnjom vrednošću očekivanih novčanih tokova za koje se očekuje da će biti primljeni. Kako bi obračunali ovi tokovi gotovine, rukovodstvo procenjuje finansijsku situaciju strane u transakciji i neto prodajnu vrednost bilo kog stavljenog kolaterala.

Ostali globalni događaji i efekti opštih globalnih kriza

U finansijskim izveštajima za 2023. i 2024. godinu, međunarodne rezerve banke, koje se sastoje od hartija od vrednosti i kratkoročnih bankarskih depozita (u evrima) evidentiranih u odgovarajućim stavkama, nisu materijalno pogođeni ekonomskim usporavanjem ili trendovima inflacije na nivou i drugim krizama ovih godina na globalnom nivou ili na tržištima gde imamo izloženost deviznim rezervama. Takođe ne procenjujemo da će biti uticaja u godini koja sledi izveštajnu godinu.

Kritična računovodstvena prosuđivanja u primeni računovodstveni politika CBK-a

Kritična računovodstvena prosuđivanja izvršena tokom primene računovodstvenih politika CBK-a uključuju:

Klasifikacija finansijske imovine i obaveza

Računovodstvene politike CBK-a stvaraju mogućnost da se imovina i obaveze od početka plasiraju u različite računovodstvene kategorije prema određenim okolnostima.

U klasifikaciji finansijskih sredstava kao držanih radi prikupljanja ugovoreni novčanih tokova, CBK je pokazala da ima pozitivnu nameru i sposobnost da drži sredstva do datuma dospeća, kao što se zahteva računovodstvenim politikama.

Takođe, prosuđivanja doneta u primeni računovodstvenih politika koje imaju značajan uticaj na iznose priznate u finansijskim izveštajima su: utvrđivanje kriterijuma za procenu da li je kreditni rizik finansijskog sredstva značajno porastao od početnog priznavanja, određivanje metodologije za uključivanje informacija o budućnosti u merenje očekivanih kreditnih gubitaka (OKG) i izbor i odobravanje modela koji se koriste za merenje OKG-a.

Centralna Banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2024.

(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

6. Finansijska imovina i obaveze (računovodstvene klasifikacije i prave vrednosti)

Tabela ispod predstavlja klasifikaciju za svaku klasu finansijskih sredstava i obaveza CBK-a, kao i njihove pravilne vrednosti. Sva finansijska imovina i obaveze se mere prema amortizovanoj vrednosti (održana za prikupljanje).

31. decembar	Napomena	2024		2023	
		Amortizovani trošak	Prava vrednost	Amortizovani trošak	Prava vrednost
Gotovina	7	77,017	77,017	101,932	101,932
Tekući računi u stranim bankama	8	147,633	147,633	426,077	426,077
Hartije od vrednosti	9	732,094	724,185	717,814	705,860
Plasmani na tržištu novca	10	506,806	205,252	205,252	205,252
Imovina u vezi sa MMF-om	11	180,189	178,261	178,261	178,261
Ostala imovina	14	2,673	145	145	145
		1,646,412	1,332,493	1,629,481	1,617,527
Obaveze prema domaćim bankama	15	656,260	656,260	590,622	590,622
Obaveze prema računima u vezi sa MMF-om	16	190,555	190,555	184,217	184,217
Obaveze prema vladine institucije	17	575,251	575,251	511,903	511,903
Obaveze prema javnim i komercijalnim subjektima	18	104,611	104,611	240,202	240,202
Od zaduživanja	19	1,484	1,484	1,662	1,662
Ostale domaće obaveze	20	760	760	758	758
		1,528,921	1,528,921	1,529,364	1,529,364

7. Gotovina

Gotovina	2024	2023
Gotovina	77,017	101,932
Ukupna vrednost	77,017	101,932

Stanja su u skladu sa normalnim trendom upravljanja vrednošću/iznosom gotovine u našim finansijskim pozicijama za izveštajne periode i za godine koje se završavaju 31. decembra odgovarajućih godina objavljenih shodno ovoj napomeni!

Centralna Banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2024.

(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

8. Tekući računi sa stranim bankama

Ovi računi se vode u sledećim bankama:

	2024	2023
Deutsche Bundesbank	47,999	319,333
Raiffeisen Zentralbank	1,721	6,023
Deutsche Bank	1,166	10,534
Banque centrale du Luxembourg	55,761	67,529
Commerzbank AG	465	1,078
Banka Litvanije	6,026	20,101
Federal Reserve Bank (FED-NY)	327	246
DZ Bank AG	374	-
Hrvatska Narodna Banka	21,368	-
Erste Group Bank Ag	743	-
National Bank Of Belgium	10,145	-
Banca d'Italia	1,009	-
Ukupna noseća vrednost	147,104	424,844
Očekivani kreditni gubici (OKG)	(42)	(117)
Ukupna neto vrednost	147,062	424,727

Tekući računi kod stranih banaka
obračunata kamata

	2024	2023
Deutsche Bundesbank	272	1,077
Raiffeisen Zentralbank	0.5	-
Banque Centrale du Luxembourg	152	209
Banka Litvanije	28	64
Hrvatska Narodna Banka	92	-
Erste Group Bank Ag	0.5	-
National Bank Of Belgium	24	-
Banca D'Italia	2	-
Tekući računi sa bankama – razgraničenja	571	1,350
Tekući računi sa bankama - Ukupno	147,633	426,077

Kamatna stopa za izveštajni period je između 0.66% i 4.0%. Dok su u uporednom periodu iznosili između 0.9% i 4%. Pokazuje silazni trend u trećem kvartalu 2024. u poređenju sa 2024. i 2023. godinom za oko 84 do 100 procentnih poena!

Centralna Banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2024.

(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

8. Tekući računi sa stranim bankama (nastavak)

Odgovarajuća kretanja OKG-a za tekuće račune kod stranih banaka su sledeće:

	2024			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
OKG na dan 1. januara 2024.	117	-	-	117
Transferi u Fazi 1	-	-	-	-
Transferi u Fazi 2	-	-	-	-
Transferi u Fazi 3	-	-	-	-
OKG (smanjenje) / porast po godini	(75)	-	-	(75)
Uticaj OKG-a na kraju godine izloženosti transferisanih između faza tokom godine	-	-	-	-
Izdavanje sniženja (poznati kao prihodi od kamate)	-	-	-	-
Promene usled izmena koje ne rezultiraju odjavom	-	-	-	-
Promene u modelima i unosima koji se koriste za obračune OKG-a	-	-	-	-
Uređenja valutnog kursa	-	-	-	-
Dana 31. decembra 2024.	42	-	-	42
	2023			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
OKG na dan 1. januara 2023.	41	-	-	41
Transferi u Fazi 1	-	-	-	-
Transferi u Fazi 2	-	-	-	-
Transferi u Fazi 3	-	-	-	-
OKG (smanjenje) / porast po godini	76	-	-	76
Uticaj OKG-a na kraju godine izloženosti transferisanih između faza tokom godine	-	-	-	-
Izdavanje sniženja (poznati kao prihodi od kamate)	-	-	-	-
Promene usled izmena koje ne rezultiraju odjavom	-	-	-	-
Promene u modelima i unosima koji se koriste za obračune OKG-a	-	-	-	-
Uređenja valutnog kursa	-	-	-	-
Dana 31. decembra 2023.	117	-	-	117

9. Hartije od vrednosti (trezorski zapisi i obveznice)

Obe kategorije koje su deo grupacije su dužničke papire koje izdaju zemlje Evropske unije, Amerika i Kosovo. Trezorski zapisi prikazani u nastavku imaju rok dospelca do jedne godine. Dok trezorske obveznice imaju do 7 godina. Efektivna kamatna stopa na hartije od vrednosti varira između -0,014% do 4,998% godišnje u 2024. (2023: -0,014% do 5,104% godišnje).

Centralna Banka Republike Kosovo
Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja se završila 31. decembra 2024.
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

9. Hartije od vrednosti (trezorski zapisi i obveznice) (nastavak)

Analitičko predstavljanje hartija od vrednosti prema vrsti i državama koje ih izdaju:

Prema državama:

Država	2024			2023		
	Preneta vrednost	Očekivani kreditni gubici	Neto vrednost	Preneta vrednost	Očekivani kreditni gubici	Neto vrednost
Nemačka	58,625	(34)	58,591	80,243	(32)	80,211
Francuska	48,499	(30)	48,469	69,396	(33)	69,363
Holandija	73,606	(37)	73,569	49,337	(15)	49,322
Finska	67,759	(40)	67,719	60,578	(19)	60,559
Slovenija	29,989	(19)	29,970	20,695	(15)	20,680
Luksemburg	29,543	(4)	29,539	9,795	(2)	9,793
Belgija	69,117	(36)	69,081	89,857	(44)	89,813
Danska	70,216	(49)	70,167	68,911	(17)	68,894
Austrija	45,849	(15)	45,834	31,322	(2)	31,320
Irska	14,364	(2)	14,362	4,493	(1)	4,492
Amerika	36,700	(30)	36,670	37,836	(28)	37,808
Italija	15,506	(38)	15,468	15,658	(28)	15,630
Poljska	172,789	(134)	172,655	180,060	(131)	179,929
Ukupno	732,562	(468)	732,094	718,181	(367)	717,814

Prema vrsti:

	2024			2023		
	Preneta vrednost	Očekivani kreditni gubici	Neto vrednost	Preneta vrednost	Očekivani kreditni gubici	Neto vrednost
Trezorski zapisi	14,364	(2)	14,362	74,019	(20)	73,999
Obveznice	718,198	(466)	717,732	644,162	(347)	643,815
Ukupno	732,562	(468)	732,094	718,181	(367)	717,814

Odgovarajuća kretanja OKG-a za dužničke hartije od vrednosti po amortizovanoj vrednosti su sledeća:

	2024			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
OKG na dan 1. januara 2023.	367	-	-	367
Transferi u Fazi 1	-	-	-	-
Transferi u Fazi 2	-	-	-	-
Transferi u Fazi 3	-	-	-	-
OKG (smanjenje) / porast po godini	101	-	-	101
Uticaj OKG-a na kraju godine izloženosti transferisanih između faza tokom godine	-	-	-	-
Izdavanje sniženja (poznati kao prihodi od kamate)	-	-	-	-
Promene usled izmena koje ne rezultiraju odjavom	-	-	-	-
Promene u modelima i unosima koji se koriste za obračune OKG-a	-	-	-	-
Uređenja valutnog kursa	-	-	-	-
Dana 31. decembra 2024. godine	468	-	-	468

Centralna Banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2024.

(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

9. Hartije od vrednosti (trezorski zapisi i državne obveznice) (nastavak)

Kretanja HPK-a vezana za dužničke hartije od vrednosti po amortizovanoj vrednosti (nastavak)

	2023			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
OKG 1. januara 2023.	362	-	-	362
Transferi u 1. fazi	-	-	-	-
Transferi u 2. fazi	-	-	-	-
Transferi u 3. fazi	-	-	-	-
OKG (smanjenje) / porast po godini	5	-	-	5
Uticao OKG-a na kraju godine izloženosti transferisanih između faza tokom godine	-	-	-	-
Izdavanje sniženja (poznati kao prihodi od kamate)	-	-	-	-
Promene usled izmena koje ne rezultiraju odjavom	-	-	-	-
Promene u modelima i unosima koji se koriste za obračune OKG-a	-	-	-	-
Uređenja valutnog kursa	-	-	-	-
31. decembra 2023.	367	-	-	367

U sledećoj tabeli je prikazana geografska raspodela ulaganja u hartije od vrednosti, uključujući minimalne, maksimalne i prosečne efektivne kamatne stope. Isto tako i procenat koncentracije i dospeća na nivou države.

Država	2024					
	Minimalna efektivna kamata	Maksimalna efektivna kamata	Prosečna efektivna kamata	Preneta vrednost	Ukupni postotak težine	Dospeće
Nemačka	0.49757%	3.03205%	2.10637%	58,625	8.00%	2025-2027
Francuska	0.85635%	2.37200%	1.61417%	48,499	6.62%	2025-2027
Holandija	2.06588%	2.36018%	2.17894%	73,606	10.05%	2026-2028
Finska	0.85555%	3.05094%	2.20657%	67,759	9.25%	2025-2028
Slovenija	0.47233%	3.15152%	2.08428%	29,989	4.09%	2025-2028
Luksemburg	1.16414%	2.26451%	1.88860%	29,543	4.03%	2025-2026
Belgija	0.22016%	2.63902%	1.72340%	69,117	9.44%	2025-2029
Austrija	2.14269%	3.37129%	2.67847%	70,216	9.58%	2025-2029
Irska	2.17326%	3.31140%	2.62184%	45,849	6.26%	2025-2031
Amerika	4.60941%	4.99778%	4.80360%	14,364	1.96%	2025
Italija	-0.01403%	0.05282%	0.01940%	36,700	5.01%	2026
Poljska	0.05768%	0.07231%	0.06645%	15,506	2.12%	2027-2028
Kosovo	0.98795%	3.69770%	2.17685%	172,789	23.59%	2025-2029
Ukupno				732,562	100%	

Centralna Banka Republike Kosovo**Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2024.***(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)***9. Hartije od vrednosti (trezorski zapisi i obveznice) (nastavak)****Hartije od vrednosti (trezorski zapisi i obveznice)**

Država	2023					
	Minimalna efektivna kamata	Maksimalna efektivna kamata	Prosečna efektivna kamata	Preneta vrednost	Ukupni postotak težine	Dospeće
Nemačka	0.49757%	3.68490%	1.69919%	80,243	11.17%	2024-2025
Francuska	0.85635%	3.30498%	1.83716%	69,396	9.66%	2024-2025
Holandija	0.40133%	2.11075%	1.07830%	49,337	6.87%	2024-2026
Finska	0.51655%	3.88875%	1.86877%	60,578	8.43%	2024-2025
Slovenija	0.47233%	0.47233%	0.47233%	20,695	2.88%	2025
Luksemburg	1.16414%	1.16414%	1.16414%	9,795	1.36%	2025
Belgija	0.22016%	3.15564%	1.66122%	89,857	12.51%	2024-2027
Austrija	3.37129%	3.73074%	3.55995%	68,911	9.60%	2024-2025
Irska	0.55674%	3.31140%	1.93407%	31,322	4.36%	2024-2025
Amerika	5.10406%	5.10406%	5.10406%	4,493	0.63%	2024
Italija	-0.01403%	0.05282%	0.01940%	37,836	5.27%	2026
Poljska	0.05768%	0.07231%	0.06645%	15,658	2.18%	2027-2028
Kosovo	0.88849%	2.92672%	1.81850%	180,060	25.08%	2024-2028
Ukupno				718,181	100%	

10. Plasmani na tržištu novca

Aktivni plasmani na dan izveštavanja (kraj 2024. godine) su uglavnom sa rokom dospeća do tri meseca i navedeni su na posebnoj stranici prema geografskoj raspodeli (uglavnom na finansijskim tržištima evrozona i SAD).

Upravljanje portfolijom investicija i drugih finansijskih instrumenata vrši se u skladu sa definicijom internih politika CBK-a.

Centralna Banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2024.

(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

10. Plasmani na tržištu novca (nastavak)

Plasmani na tržištu novca su sastavljeni na sledeći način:

(kao i kretanja odgovarajućih OKG-a za depozitne račune u nerezidentnim bankama po amortizovanoj vrednosti):

	2024			2023		
	Preneta vrednost	Očekivani kreditni gubici	Neto vrednost	Preneta vrednost	Očekivani kreditni gubici	Neto vrednost
Oročeni depoziti						
Deutsche Bank	25,000	(2)	24,998	25,000	(7)	24,993
Banque Centrale De Luxemburg	165,000	(15)	164,985	150,000	(12)	149,988
Deutsche Bundesbank	100,000	(35)	99,965	25,000	(8)	24,992
RZB	38,406	(7)	38,399	-	-	-
DZ	20,200	-	20,200	-	-	-
ERST	82,000	-	82,000	-	-	-
HNB	50,000	(27)	49,973	-	-	-
Federal Reserve Bank (FED-NY)	6,064	(1)	6,063	5,158	(1)	5,157
Banka Kombëtare Tregtare Kosovë	19,469	(9)	19,460	-	-	-
	506,139	(96)	506,043	205,158	(28)	205,130
Interesi i përlllogaritur (akruar) në depozitat e afatizuara						
Deutsche Bank	43	-	43	63	-	63
Banque Centrale De Luxemburg	165	-	165	49	-	49
Deutsche Bundesbank	16	-	16	8	-	8
RZB	8	-	8	-	-	-
DZ	31	-	31	-	-	-
ERST	116	-	116	-	-	-
HNB	374	-	374	-	-	-
Federal Reserve Bank (FED-NY)	1	-	1	2	-	2
Banka Kombëtare Tregtare Kosovë	9	-	9	-	-	-
	763	-	763	122	-	122
Ukupno	506,902	(96)	506,806	205,280	(28)	205,252

Centralna Banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja se završila 31. decembra 2024.

(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

10. Plasmani na tržištu novca (nastavak)

	2024			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
OKG 1. januara 2023.	28	-	-	28
Transferi u 1. fazi	-	-	-	-
Transferi u 2. fazi	-	-	-	-
Transferi u 3. fazi	-	-	-	-
OKG (smanjenje) / porast po godini	68	-	-	68
Uticaj OKG-a na kraju godine izloženosti transferisanih između faza tokom godine	-	-	-	-
Izdavanje sniženja (poznati kao prihodi od kamate)	-	-	-	-
Promene usled izmena koje ne rezultiraju odjavom	-	-	-	-
Promene u modelima i unosima koji se koriste za obračune OKG-a	-	-	-	-
Uređenja valutnog kursa	-	-	-	-
31. decembra 2024.	96	-	-	96
	2023			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
OKG 1. januara 2023.	56	-	-	56
Transferi u 1. fazi	-	-	-	-
Transferi u 2. fazi	-	-	-	-
Transferi u 3. fazi	-	-	-	-
OKG (smanjenje) / porast po godini	(28)	-	-	(28)
Uticaj OKG-a na kraju godine izloženosti transferisanih između faza tokom godine	-	-	-	-
Izdavanje sniženja (poznati kao prihodi od kamate)	-	-	-	-
Promene usled izmena koje ne rezultiraju odjavom	-	-	-	-
Promene u modelima i unosima koji se koriste za obračune OKG-a	-	-	-	-
Uređenja valutnog kursa	-	-	-	-
31. decembra 2023.	28	-	-	28

Plasmani na tržištu novca su u evrima i dolarima, efektivna kamatna stopa tokom 2024. godine se kreće od 2.31% do 5.30% na godišnjem nivou (2023: 0.05% do 5.30% na godišnjem nivou) i ima početni rok dospeća od 1 do 367 dana (2022: od 1 do 365 dana). Depoziti imaju minimalni kreditnu procenu od AAA/Aaa/AAA do BB-/Baa3/BB-, prema proceni za 2023. godinu od strane Standard & Poors / Moody's/ Fitch.

Centralna Banka Republike Kosovo**Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2024.***(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)***11. Sredstva vezana sa MMF-om (Međunarodni monetarni fond)**

	2024	2023
Plaćeni/rezervisani deo kvote (RTP)	25,255	24,430
Naslovi PPP-a	153,951	152,619
Obračunata kamata - obračunska	983	1,212
MMF	180,189	178,261

Gore navedena sredstva se odnose na prijem Kosova u MMF-u u junu 2009. U vezi sa članstvom Kosova u MMF-u, CBK deluje kao depozitar i fiskalni agent. Ovo je u skladu sa Zakonom br. 03/L-209 o Centralnoj banci Republike Kosova i Zakonom br. 03-L-152 o članstvu Republike Kosovo u Međunarodnom monetarnom fondu i organizacijama Svetske banke.

Kvota MMF-a predstavlja kvotu za upis koja se utvrđuje u trenutku prijema i izražava se u PPP-u. Ukupna kvota je 82.6 miliona u PPP. Dok je gore obelodanjeno u napomeni 11 je samo protivvrednost rezervisanog dela (plaćenog) kvote plus dodatna vrednost prema propisima MMF-a, na osnovu pravila i propisa i odluka MMF-a. Treba napomenuti da smo ove godine promenili način prikazivanja stavki/računa u vezi sa MMF-om i prikazali samo stanja po neto načinu prikazivanja, što znači da smo uklonili ne otplaćeni deo kredita koji je vodi na vanbilansnom računu 62.3 miliona PP ili 78.01 milion evra.

Hartije od vrednosti PPP-a predstavljaju sredstva odobrena od strane Borda guvernera MMF-a prema alokaciji PPP-a zemljama članicama MMF-a (odluke donete 28. avgusta 2009. i 9. septembra 2009. godine). Kao i nova alokacija/distribucija za 2021. (kako je definisao MMF) u iznosu od 79,168,385 PPP (SDR) koju je odobrio Bord guvernera MMF-a 2. avgusta 2021. godine i sa datumom stupanja na snagu 23. avgusta 2021. godine. Kao rezultat stavke PPP hartije od vrednosti u MMF-u u ime Republike Kosovo je povećano za predmetnu vrednost od efektivnog datuma transakcije. PPP obveznice imaju koristi od godišnjih kamatnih stopa u 2024. koje se kreću od 3.159% do 4.136% godišnje (2023: 2.916% do 4.198% godišnje).

CBK deluje kao depozitna institucija (banka) za Vladu Kosova. Da upravlja aktivnostima koje proizilaze iz sporazuma sa MMF-om. Za svaki slučaj ugovora o zajmu i korišćenja sredstava, CBK i Vlada Kosova potpisuju sporazum o razumevanju.

Na osnovu ovih sporazuma, CBK prenosi sredstva primljena na nostro račun od MMF-a u ime Vlade i kreditira ova sredstva na račun Vlade. Kao rezultat toga, kao vanbilansne stavke prikazujemo salda sredstava pozajmljenih od vlade Kosova.

Za izveštajni period u iznosu od 10.325 miliona SDR ili 12,956 miliona evra na ime zaduživanja MMF-a u obliku brzog finansijskog instrumenta (RFI) od (dok je u 2023. godini to bilo 30.975 miliona SDR ili 37.712 miliona evra, ovo zaduživanje se pozajmljuje od 2020. godine).

Dok u drugom instrumentu imamo vrednost od 54.206 miliona SDR ili 68.018 miliona evra na ime zaduživanja u obliku Fonda za finansijsku stabilnost (FSF) [dok su u 2022. godini te vrednosti bile 30.976 miliona SDR ili 37.714 miliona evra].

Centralna Banka Republike Kosovo
Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja se završila 31. decembra 2024.
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

12. Imovina i oprema

Imovina i oprema se sastoji od sledećeg:

	Ulaganja u zakupljene objekte	Oprema	Računari	Vozila	Aktivnosti u izgradnji	Ukupno
Rashod						
1. januara 2023.	6,113	2,528	1,911	389	4	10,945
Kupovina	9	243	378	-	2	632
Stavljanje van upotrebe	-	(6)	(6)	-	-	(12)
31. decembra 2023.	6,122	2,765	2,283	389	6	11,565
1. januara 2024.						
1. januara 2024.	6,122	2,765	2,283	389	6	11,565
Kupovina	55	173	200	-	-	428
Transfer od/na	-	111	-	-	(2)	109
Transfer od/na (korekcija)	-	-	-	-	(2)	(2)
Stavljanje van upotrebe	-	(25)	(14)	-	-	(39)
31. decembra 2024.	6,177	3,024	2,469	389	2	12,061
Obezvredivanje						
1. januara 2023.	2,298	2,344	1,738	366	-	6,746
Godišnje obezvredivanje	311	97	132	14	-	554
Stavljanje van upotrebe	-	-	(11)	-	-	(11)
31. decembra 2023.	2,609	2,441	1,859	380	-	7,289
1. januara 2024.						
1. januara 2024.	2,609	2,441	1,859	380	-	7,289
Godišnje obezvredivanje	310	140	173	9	-	632
Stavljanje van upotrebe	-	(25)	(14)	-	-	(39)
31. decembra 2024.	2,919	2,556	2,018	389	-	7,882
Noseće vrednosti						
1. januara 2023.	3,815	184	173	23	4	4,199
31. decembra 2023.	3,513	324	424	9	6	4,276
31. decembra 2024	3,258	468	451	-	2	4,179

Nema blokiranih sredstava kao kolaterala do 31. decembra 2024. (31. decembra 2023: nijedno). U skladu sa Zakonom o CBK-u, Centralna banka ćc, za obavljanje službene delatnosti, koristiti i upravljati imovinom i objektima, uključujući pokretnu i nepokretnu imovinu, koja se nalazi u ulici Garibaldi 33, Priština.

Centralna Banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2024.

(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

13. Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina se sastojce od sledećeg:

	Kompjuterski programi	Ukupno
Rashod		
Stanje 1. januara 2023.	3,187	3,187
Kupovina	139	139
Stanje 31. decembra 2023.	3,326	3,326
Stanje 1. januara 2024.	3,326	3,326
Kupovina	198	198
Stanje 31. decembra 2024.	3,524	3,524
Amortizacija		
Stanje 1. januara 2023.	2,144	2,144
Amortizaciju za godinu	286	286
Stanje 31. decembra 2023.	2,430	2,430
Stanje 1. januara 2024.	2,430	2,430
Amortizaciju za godinu	258	258
Stanje 31. decembra 2023.	2,688	2,688
Preneti iznosi		
Stanje 1. januara 2023.	1,043	1,043
Stanje 31. decembra 2023.	896	896
Stanje 31. decembra 2024	836	836

Tokom 2024. godine i uporedne godine nije bilo alata koji je iznet iz upotrebe i koji je imao materijalnu vrednost za predstavljanje.

14. Ostala sredstva

Ostala sredstva se sastojce od sledećeg:

	2024	2023
Obračunati (akrualni) prihodi od naknada	2,536	2,315
Potraživanja i pretplate, plaćanja u procesu	137	161
Ukupno	2,673	2,476

Obračunati (akrualni) prihodi od naknada predstavljaju naknade za obnovu licence i druge naknade za lokalne finansijske institucije obračunate za poslednje tromesečje.

Centralna Banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2024.

(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

15. Obaveze prema komercijalnim bankama u zemlji

Prema Pravilu XVII CBK-a o bankarskom nadzoru, komercijalne banke koje posluju na Kosovu su obavezne da održavaju rezerve likvidnosti u iznosu od 10% kvalifikovanih depozita svojih klijenata. Najmanje polovina ove rezerve mora da se drži na računu CBK-a.

Obaveze prema komercijalnim bankama u zemlji

	2024	2023
ProCredit Bank Kosovë	47,191	40,270
Raiffeisen Bank Kosovë	39,545	59,716
NLB Prishtina	44,722	39,937
Banka Ekonomike	22,214	15,407
Banka për Biznes	18,156	18,561
Banka Kombëtare Tregtare (Kosovë)	37,048	29,432
Banka Ekonomike Turke (TEB)	38,654	32,747
Komercijalna Banka – Ogranak u Mitrovici	-	3,971
Turkiye is Bankasi a.s.	2,533	3,841
T.C. Ziraat Bankasi A.S. – Ogranak na Kosovu	4,641	3,920
Banka Credins Kosovë	2,070	1,760
PriBank sh.a.	3,074	1,431
Banka Kreditore e Prishtinës	68	-
Ukupna zahtevana rezerva do 5%	259,916	250,993
Dodatni iznos o zahtevanoj rezervi 5%		
ProCredit Bank Kosovë	47,191	17,663
Raiffeisen Bank Kosovë	39,545	14,455
NLB Prishtina	96,195	61,212
Banka Ekonomike	38,051	58,971
Banka për Biznes	18,156	35,683
Banka Kombëtare Tregtare (Kosovë)	79,657	77,886
Banka Ekonomike Turke (TEB)	48,429	35,537
Komercijalna Banka – Ogranak u Mitrovici	-	3,509
Turkiye is Bankasi a.s.	4,554	4,175
T.C. Ziraat Bankasi A.S. – Ogranak na Kosovu	10,255	17,490
Banka Credins Kosovë	2,070	1,078
PriBank sh.a.	12,041	11,808
Banka Kreditore e Prishtinës	67	44
Ukupni dodatak na tekućim računima	396,211	339,511

Centralna Banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2024.

(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

15. Obaveze prema komercijalnim bankama u zemlji (nastavak)

Obračunska kamata	2024	2023
ProCredit Bank Kosovo	23	18
Raiffeisen Bank Kosovo	23	22
NLB Prishtina	23	21
Banka Ekonomike	11	8
Banka për Biznes	10	10
Banka Kombëtare Tregtare (Kosovë)	17	14
Banka Ekonomike Turke (TEB)	20	17
Komercijalna Banka – Mitrovica branch	-	2
Turkiye is Bankasi a.s.	1	2
T.C. Ziraat Bankasi A.S. – Kosovo branch	2	2
Banka Credins Kosovë	1	1
PriBank sh.a.	2	1
Ukupno obračunska kamata	133	118
Ukupno banke	656,260	590,622

Kamatna stopa koja se primenjuje na dan 31. decembar 2024. godine iznosi 0.30%, do 31. jul 2023. godine iznosila je 0.15% za depozite do stanja na računu ili maksimalno do vrednosti obavezne rezerve od 10% (za 31. decembar 2022. godine je bila 0.30%, od 01. januara do 31. jula 2023. godine iznosila 0.15%, za depozite iznad vrednosti obavezne rezerve. Obavezna rezerva se obračunava u skladu sa važećim propisom o obaveznoj rezervi likvidnosti.

Centralna Banka Republike Kosovo**Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2024.***(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)***16. Obaveze prema računima povezanim sa MMF-om**

	2024	2023
Račun MMF-a br. 2	68	6
MMF PPP – Raspodela	168,819	163,802
Obračunata (akrualna) kamata	1,067	1,291
Ukupne obaveze prema MMF-u	169,954	165,099
Obaveza prema Vladi		
MMF – Deo kvote koju plaća vlada	20,601	19,118
Ukupne obaveze prema vladi	20,601	19,118
Ukupno	190,555	184,217

Gore navedene vrednosti se odnose na prijem Kosova u MMF u junu 2009. godine.

Račun br. 2 je operativni račun MMF-a u CBK-u i otvara se u skladu sa zahtevima zasnovanim na pravilima i propisima MMF-a.

Deo kvote koju Vlada Kosova plaća MMF-u predstavlja iznos koji je Vlada Kosova platila MMF-u na ime kvote MMF-a.

Raspodela (izdavanje) PPP-a predstavlja raspodelu (izdavanje) DVT-a od strane MMF-a državama članicama MMF-a, čije je izdavanje odobrio Odbor guvernera MMF-a 28. avgusta 2009. i 9. septembra 2009. godine. Kao i raspodelu (izdavanje/alokaciju) u 2021. (kako je definisao MMF) u iznosu od 79,168,385 PPP-a (SDR) koju je odobrio Odbor guvernera MMF-a 2. avgusta 2021. godine i sa datom stupanja na snagu 23. avgusta 2021. godine. Kao rezultat, ova stavka je u ime Republike Kosovo povećana za dotičnu vrednost od datuma stupanja na snagu transakcije.

Raspodela PPP-a i plaćenog dela kvote su kamate prosečne godišnje kamatne stope u rasponu od 3.159 – 4.136% za 2024. godinu (2023: 2.916% – 4.198% godišnje).

Obaveze prema računima kod MMF-a su raspoređene po neto metodi koja odražava samo finansijske stavke. Dok se obaveze po menicama vode i vode kao vanbilansne stavke. Kao takvi, obelodanjeni su u napomeni 11 ovih finansijskih izveštaja.

Centralna Banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2024.

(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

17. Obaveze prema vladinim institucijama

Obaveze prema vladinim institucijama uključuju sledeće tekuće račune:

Tekući računi	2024	2023
Trezor – Ministarstvo finansija	249,422	345,232
Kosovska agencija za privatizaciju	179,143	166,373
Privremene administrativne institucije	66	100
Ukupno I	428,631	511,705

Tekući računi – obračunata kamata	2024	2023
Trezor – Ministarstvo finansija	74	155
Kosovska agencija za privatizaciju	46	43
Ukupno II	120	198

Računi oročenih depozita	2024	2023
Trezor – Ministarstvo finansija	146,000	-
Ukupno III	146,000	-

Računi oročenih depozita – obračunata kamata	2024	2023
Računi oročenih depozita	500	-
Ukupno IV	500	-

Ukupno računi oročenih depozita/oročeni depoziti	2024	2023
Trezor – Ministarstvo finansija	395,996	345,387
Kosovska agencija za privatizaciju	179,189	166,416
Privremene administrativne institucije (EULEX)	66	100
Ukupno (I, II, III i IV)	575,251	511,903

Godišnja efektivna kamatna stopa za tekuće račune za 2024. godinu iznosi 0.3% (za 2023. godinu: 0.15% 1. januar - 31. jula 2023. godine).

Centralna Banka Republike Kosovo**Napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja se završila 31. decembra 2024.***(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)***18. Obaveze prema javnim i komercijalnim institucijama**

Tekući računi	2024	2023
Osiguravajuća društva	4,164	4,152
Javne institucije	100,405	236,004
Ostalo	7	7
	104,576	240,163

Tekući računi – obračunata kamata	2024	2023
Osiguravajuća društva	1	1
Javne institucije	34	38
	35	39
Ukupno	104,611	240,202

Efektivna kamatna stopa za tekuće račune za 2024. godinu iznosila je 0.30%, (za 2023. godinu: 0.15% 1. januar - 31. jula 2023. godine).

Javne institucije su institucije osnovane u svrhu javnog interesa, a glavni udeo u grupi čine *Lični štedni fond* (javna institucija), *Fond za osiguranje depozita* i *Fond za garantovanje kredita*. Dok poverenički račun(ovi) Kosovske energetske korporacije (KEK) i KOSTT-a, kao i drugi računi, imaju sekundarni udeo u ovoj grupi.

Analiza grupe obaveza javnih institucija (napomena 18, nastavak):

Javne institucije	2024	2023
Penzijski štedni fond (KPŠF)	10,927	151,925
Fond za osiguranje depozita (KFOD)	77,434	68,824
Fond za kreditne garancije (KFKG)	10,785	8,277
Distribucija energije (KOSTT)	273	282
Kosovska energetska korporacija (KEK)	426	4,411
Regionalna vodovodna kompanija (KUR Priština) DD	148	148
Pošta i telekom Kosova - PTK - J.S.C.	412	2,137
Ukupno	100,405	236,004

Centralna Banka Republike Kosovo**Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2024.***(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)***19. Obaveze od zaduživanja**

	2024	2023
Stanje 1. januara	1,662	1,938
Izmirenja za zaduživanja (rate)	(224)	(224)
Uredjenja prema kursu devizne razmenc	46	(52)
Stanje na dan 31. decembar	1,484	1,662

Gore navedeni iznosi predstavljaju zaduživanje od Svetske banke u valuti SNR pretvorenih u evrima na dan izveštavanja. Banka je iskoristila priliku da se zaduži uz povoljne uslove (niska kamatna stopa i period neplaćanja glavnice oko 10 godina).

Otplata kamata je počela od početka isplate 2014. godine, ali je otplata glavnice počela od oktobra 2021. godine. Rok dospeća je 15. april 2031. godine.

Zaduživanje se uglavnom odnosi na projekat razvoja platnog prometa u zemlji koji omogućava njihovu obradu u realnom vremenu kao i projekat centra za kontinuitet rada. Oba ova projekta su već završena. Do promene je došlo zbog plaćanja odnosnih rata i delimično zbog kretanja kursa EVRO/SDR na datum izveštavanja sa uporednim periodom.

20. Ostale obaveze

	2024	2023
Kastodi račun	760	758
Odloženi prihodi od grantova	67	102
Ostali odloženi prihodi	10	9
Rezervisanja / provizije za moguće obaveze	365	505
Razni kreditori	995	7,189
Dugoročne dobiti zaposlenih	672	659
Ukupno	2,869	9,222

Na dan 31. decembra 2024. godine u okviru kastodi računa nalazi se iznos od 760 hiljada evra, koji se odnosi na tekući račun osiguravajućeg društva Kosova, koje je likvidirano u aprilu 2010. godine. Prema navedenom procesu, ovaj iznos je ostao kao kastodi račun i 31. decembra 2024. i 2023. godine stanje je navedeno gore.

Kretanja rezervisanja/provizija za potencijalne obaveze tokom godine su sledeća:

	2024	2023
Noseća vrednost od 1. januara	505	327
Troškovi od revizija za potencijalne obaveze (shënim 28)	-	178
Smanjenje rezervisanja tokom godine	(140)	-
Ukupno	365	505

Centralna Banka Republike Kosovo**Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2024.***(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)***20. Ostale obaveze (nastavak)**

Kretanja u prihodima od grantova su sledeća:

	Svetska banka	Evropska centralna banka	Ukupno
Odloženi prihodi od grantova 1. januara 2023.	138	-	138
Primljeni grantovi tokom godine	-	45	45
Grantovi priznati kao prihodi za godinu (napomena: 25)	(36)	(45)	(81)
Odloženi prihodi od grantova 31. decembra 2023.	102	-	102
Odloženi prihodi od grantova 1. januara 2024.	102	-	102
Primljeni grantovi tokom godine	-	15	15
Grantovi priznati kao prihodi za godinu (napomena: 25)	(35)	(15)	(50)
Odloženi prihodi od grantova 31. decembra 2024.	67	-	67

Grant Svetske banke je bio za primenu terenskog nadzora, a grant ECB je regionalni projekat za obuku centralne regionalne CBK, CBK je takođe bila deo ovog programa.

21. Ovlašćeni kapital

Ovlašćeni kapital CBK-a na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine je 30,000 evra prema Zakonu br. 03/L-209 usvojenog 22. jula 2010. godine.

CBK podnosi izveštaj direktno Skupštini Kosova. Kapital CBK-a ne podleže nikakvim obavezama.

21a. Rezervni fond i rezerva revalorizacije

Rezervni fond i revalorizaciona rezerva regulisano članom 54. Zakona br. 03/L-209 o Centralnoj banci Republike Kosova. Dobit ovog zakona.

Centralna Banka Republike Kosovo**Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2024.***(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)***22. Neto prihodi od kamate**

Neto prihod od kamata sastoji se od sledećeg:

	2024	2023
Prihodi od kamata		
Sa tekućih računa	12,521	10,806
Sa depozitnih računa	14,285	7,148
Od hartija od vrednosti (trezorske zapise i obveznice)	12,450	10,660
Sa računa kod MMF-a	5,893	5,912
	45,149	34,526
Troškovi kamata		
Na računima nebankarskih subjekata (MMF)	6,395	6,308
Negativne stope na nostro računima kod korespondentnih banaka	1,459	964
Što se tiče tekućih računa kod trezora	9,640	1,722
Javnim i komercijalnim institucijama	414	340
Drugim institucijama	2	2
Od zaduživanja	12	14
	17,922	9,350
Neto prihodi od kamata	27,227	25,176

Tokom 2024. godine, kamatne stope (u evrima, deo portfolija koji nosi kamatu) su ostale visoke, iako su u drugoj polovini 2024. godine pokazale znake pada, dok su tokom 2023. godine kamatne stope u evro valuti značajno porasle, dostigavši vrhunac u septembru 2023. godine. Kao rezultat ovih povećanja kamatnih stopa i jačanja stavki koje nose kamatu u okviru stavki finansijskih instrumenata, ispostavilo se da smo imali promene u grupisanim stavkama ove napomene za *prihode i rashode od kamata*, kao i u *stavki neto prihoda od kamata (pozitivan rast zbog boljih investicionih mogućnosti i boljih kamatnih stopa)*.

Kamatna stopa koja se primenjuje na klijente na dan 31. decembra 2024. godine je 0.30% (dok je u 2023. godini 0.30% od 1. avgusta do 31. decembra i 0.15% od 1. januara do 31. jula).

Za razliku, ovde su stavke sa računima MMF-a koje se zasnivaju na valuti PPP (SDR) i imaju stope u skladu sa obelodanjivanjem u okviru napomene 11 i 16.

Centralna Banka Republike Kosovo
Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2024.
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

23. Neto prihodi od naknada i obustava

Neto prihodi od naknada i obustava sastoji se od sledećeg:

	2024	2023
Prihodi od naknada		
Od depozita novca	1,524	1,401
Od stranih ulaznih transfera	109	87
Od stranih izlaznih transfera	640	534
Od međubankarskog kliring sistema	2,172	1,879
Od sistema kreditnog registra	252	221
Ostale naknade	19	18
Ukupni prihodi od naknada	4,716	4,140
Shpenzimet nga tarifit		
Rashodi od naknada		
Za transport novca	1,168	1,219
Za transakcije sa korespondentnim bankama	53	55
Ukupni rashodi od naknada	1,221	1,274
Neto prihodi od naknada i obustava	3,495	2,866

Ova grupa prihoda proizilazi od usluga pružanih prema klijentima Banke, za plaćanja, depozite, za platformu kreditnog registra, kao i za održavanje računa i stavki u čuvanju.

24. Prihodi od regulatorne aktivnosti

Prihodi od regulativne aktivnosti, uglavnom obuhvataju naknade uspostavljane prema finansijskim institucijama na Kosovu, kao i dco izdavanja ili obnavljanja licenci, isto tako i ostale primenjive naknade koje se odnose na njihove aktivnosti i za koje aktivnosti CBK-a imaju pravnu nadležnost za regulisanje.

	2024	2023
Prihodi od naknada za usluge i regulisanje i nadzor		
Od komercijalnih banaka	5,760	5,241
Od osiguravajućih kompanija	2,550	2,211
Od nebankarskih finansijskih institucija	383	369
Iz penzijskih fondova	29	28
Ukupno	8,722	7,849

25. Prihodi od grantova

Prihodi od grantova čine sledeće:

	2024	2023
Svetska banka	35	36
Evropska centralna banka	15	45
Ukupno	50	81

Centralna Banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2024.

(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

26. Ostali operativni prihodi

	2024	2023
Ostali prihodi	22	19
Ukupno	22	19

Ostali prihodi su prihodi koji nisu povezani sa uobičajenom aktivnošću CBK-a i bilo kojim drugim uslovom prikazanim u posebnoj napomeni.

27. Troškovi osoblja

Troškovi osoblja čine sledeće:

	2024	2023
Koristi zaposlenih		
Plate	4,703	4,330
Penzijski doprinosi	739	689
Troškovi zdravstvenog i životnog osiguranja	293	290
	5,735	5,309
Ostale koristi osoblja		
Obuke osoblja	143	147
Troškovi Odbora Centralne Banke	147	121
Ostalo	11	11
	301	279
Ukupno	6,036	5,588

Prosečan broj zaposlenih koji su aktivno uticali na iskazane troškove za 2024. godinu je 232 (ovaj prosek u 2023. godini je bio 229).

Centralna Banka Republike Kosovo**Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2024.***(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)***28. Opšti i administrativni troškovi**

Opšti i administrativni troškovi čine sledeće:

	2024	2023
Održavanje računarskih programa	432	415
Troškovi za obezbeđenje	228	359
Putovanja i prevoz	159	119
Troškovi bezbednosti i skladištenja	157	112
Održavanje i popravke	100	98
Aktivnosti povodom 25. godišnjice* osnivanja CBK-a	95	-
Opštinske usluge	89	93
Članstvo u profesionalnim udruženjima	53	34
Troškovi kafića	52	47
Troškovi predstavljanja socijalizacije	54	54
Troškovi poslovanja u gotovini	40	45
Profesionalna tehnička pomoć i druge eksterne usluge	35	12
Troškovi komunikacije (telefon, teleks i internet)	32	33
Troškovi objavljivanja i literature	30	16
Troškovi revizije i konsultacija	25	12
Operativni troškovi vozila	25	22
Troškovi reprezentacije	14	6
Potrošnja potrošača na računare i druge srodne proizvode	5	12
Potrošnji materijal za opremu	4	5
Kancelarijski materijal	4	8
Troškovi rezervisanja	-	178
Drugo	30	17
Ukupno	1,663	1,697

Trend unutar odgovarajućih stavki može da varira, ali u celini je bio u skladu sa trendom grupisanja ovih stavki. Možda je bilo fluktuacija unutar odgovarajućih kategorija, ali sve su u skladu sa svojim ukupnim godišnjim planom.

Tokom 2025. godine, CBK je obeležila svoju 25. godišnjicu raznim aktivnostima, i kao rezultat toga imali smo troškove posvećene ovim aktivnostima, prikazane kao stavka u tabeli pod napomenom 28.

Ovi troškovi (za aktivnosti povodom 25. godišnjice osnivanja CBK) nemaju godišnji periodični karakter. Ukupno, oni su dostigli vrednost od 95 hiljada evra, a ovaj trošak je, u poređenju sa sličnim događajem održanim povodom 20. godišnjice, samo 8% veći od odgovarajuće stavke/grupe pre pet godina. Ova stavka uglavnom obuhvata troškove konferencije održane 15. novembra 2024. godine i ostale prateće aktivnosti tokom cele 2024. godine, koje zajedno iznose 95 hiljada evra.

Ukupna stavka publikacija i literature povećao se u poređenju sa prethodnim periodom, uglavnom zbog povećanja obima (uvek prema planu) za nove oglase za slobodna radna mesta i troškove anketiranja u poređenju sa prethodnim periodom.

Kod stavke stručne tehničke pomoći i ostalih eksternih usluga, promena u odnosu na prethodni period uglavnom dolazi od povećanja obima prevodilačkih usluga; dok su ostali delovi ostali gotovo nepromenjeni.

Centralna Banka Republike Kosovo**Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2024.***(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)***28. Opšti i administrativni troškovi (nastavak)**

Troškovi za predstavljanje i društvene aktivnosti obuhvataju: razne događaje i aktivnosti kao što su program finansijskog obrazovanja, pokloni za decu na kraju godine, ceremonije i pokloni zaposlenih povodom penzionisanja, pokloni za 8. mart, kao i druge događaje i aktivnosti usmerene na promociju socijalizacije unutar zaposlenih u CBK-u.

Troškovi reprezentacije tokom 2024. godine su veći u poređenju sa prethodnim periodom (2023), uglavnom zato što tokom 2023. godine izvršni organi nisu bili kompletni prema organizacionoj strukturi. Stvarno popunjenje se dogodilo tek početkom 2024. godine. Još jedan faktor je povećanje ograničenja planiranja za ovu konkretnu stavku, kao i činjenica da su rukovodioci organizacionih jedinica stekli pravo da generišu troškove reprezentacije – pravo koje je do 2023. godine bilo delegirano samo sa nivoa Izvršnog odbora ili višeg nivoa.

Članstvo u profesionalnim udruženjima je uglavnom članstvo u međunarodnim udruženjima i institucijama, uključujući udruženja nadzornih regulatora (banke, osiguranje, penzije), kreditnih registra, interne revizije, kao i za standarde finansijskog izveštavanja.

Dok su se ostale stavke uglavnom ili zadržale svoj trend ili su se povećale u skladu sa svojim specifičnim zahtevima i potrebama.

29. Neto dobitak/(gubitak) od procene valute (razmene) i očekivanih kreditnih gubitaka

Neto nerealizovani gubitak po osnovu kursa ocene (razmene) valute je 783 hiljada evra za godinu koja se završila 31. decembra 2024. godine (dok 2023: gubitak od 182 hiljada), i predstavlja nerealizovanu dobit u odnosu na razlike po osnovu valutnih revalorizacija od konverzije aktive (imovina) i obaveza USD i PPP-a (SDR) u evro ekvivalentne vrednosti prikazane u knjigama CBK-a.

U okviru valuta koje nisu u evrima, imamo sledeće relevantne pozicije:

		31. decembar 2024.	
Napomena:		Aktiva	Obaveze
10	USD	61,594	39,900
11,16	PPP (SDR)	142,814	152,191

		31. decembar 2023.	
		Aktiva	Obaveze
10	USD	10,950	-
11,16	PPP (SDR)	145,417	151,609

Efekat promene kursa valute proizilazi iz:

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
od USD	1,100	(351)
od PPP (SDR)	(317)	169
	783	(182)

Centralna banka Republike Kosovo**Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2024. godine***(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)***29. Neto dobitak/(gubitak) od procene valute (razmene) i očekivanih kreditnih gubitaka (nastavak)**

Dobitak/gubitak od promene "deviznog kursa" je privremena neoperativna pozicija koja proizilazi iz stavki u stranoj valuti (USD i PPP-SPD objavljeni gore), koje na dan izveštavanja moraju biti prijavljene po njihovoj ekvivalentnoj vrednosti u evrima prema kursu na dan izveštavanja. Sa promenom deviznog kursa nastaju i razlike (dobitak ili gubitak), koje kao takve samo izjednačavaju finansijske stavke - ekvivalentne vrednosti, ali koje nisu stvarna ostvarenja.

Aktivne pozicije u USD (američkim dolarima) su objavljene u napomeni 4 (d), dok su pozicije u SDR – specijalnim pravima vučenja objavljene u napomenama 11 i 16.

Nerealizovani dobitak/gubitak	2024	2023
Sa valutne pozicije	783	(182)
Sa pozicije finansijskih instrumenata (Napomena 4)	(93)	(53)
Ukupni revalorizacioni dobitak/gubitak	690	(235)

Ako izuzmemo ovaj efekat (odnosno sume od 690 hiljada nestarnog gubitka u 2024. godini i (235) hiljada evra kao nestvarni gubitak u 2023. godini), onda je poslovni finansijski rezultat za 2024. godinu **30,927 hiljada evra**, a za 2023. godinu je **27,866 hiljada evra**.

30. Novac i njegovi ekvivalenti

Novac i njegove ekvivalente čine sledeće:

	Napomena	2024	2023
Gotovina	7	77,017	101,932
Tekući računi kod nerezidentnih banaka	8	147,104	424,844
Trezorski zapisi sa rokom dospeća do tri meseca		9,583	-
Depoziti kod nerezidentnih banaka sa rokom dospeća do tri meseca	10	305,139	205,280
Ukupno		538,843	732,056

Novac i njegovi ekvivalenti se drže u cilju ispunjavanja obaveza likvidnosti, uglavnom kratkoročnih. Investicija se kvalifikuje kao ekvivalent gotovine kada ima kratak rok dospeća, tri meseca ili manje, od dana kupovine.

31. Ugovorne i potencijalne obaveze**Pravni slučajevi**

CBK ima nekoliko otvorenih sudskih procesa protiv nje na dan izveštavanja o ovim finansijskim izveštajima. Mišljenje je rukovodstva da krajnji ishod ovih sudskih sporova neće materijalno uticati na finansijske izveštaje CBK-a na godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine, međutim, želeći da budemo pažljivi (načelo umerenosti), za neke od njih smo procenili raspodelu jednog rezervnog fonda koji je prikazan kao stavka kod ostalih obaveza.

Potencijalne (buduće) obaveze

Potencijalne obaveze se sastoje od:

	2024	2023
Obaveze/ugovori za renoviranje i popravku u objektu	175	115
Obaveze/ugovori za opremu	595	534
Obaveze Aplikacije u procesu	116	132
Ukupno	886	781

Centralna Banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2024.

(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

31. Ugovorne i potencijalne obaveze (obavezne)

Kosovo je 2009. godine postalo član Grupe organizacija Svetske banke – Međunarodna banka za obnovu i razvoj (MBOR), Međunarodno udruženje za razvoj (MUR) i Agencija za garancije multilateralnih investicija (AGMI). U vezi sa ovim članstvom, CBK deluje kao depozitar. Ovo je u skladu sa Zakonom br. 03/1.-209 o Centralnoj banci Republike Kosovo i Zakonom br. 03-L-152 o članstvu Republike Kosovo u Međunarodnom monetarnom fondu i organizacijama Grupe Svetske banke.

U junu 2009. godine, Vlada Kosova je izdala menice za plaćanje u vezi sa članstvom u gore pomenutim agencijama Svetske banke, kako je zatraženo i u skladu sa njihovim uputstvima za plaćanje. Ukupan iznos na dan 31. decembra 2024. godine bio je 718 hiljada, a u 2023. godini ukupan iznos ovih menica bio je 718 hiljada evra.

32. Transakcije sa povezanim stranama

Povezane strane čine Glavno rukovodstvo i Odbor Centralne banke. Njihove kompenzacije su sledeće:

	2024	2023
Kompenzacija za članove Odbora CBK-a	100	87
Kompenzacija za Revizorsku komisiju	11	12
Naknada za Odbor za upravljanje i ljudske resurse	6	-
Naknada za viši izvršni menadžment	204	160
Ukupno	321	259

33. Naknadni događaji

Nije se desio nijedan materijalni događaj nakon datuma izveštaja o finansijskom položaju koji bi zahtevao ispravke finansijskih izveštaja, niti događaj koji bi zahtevao dodatno obelodanjivanje u finansijskim izveštajima.